Skellefteå kommun

2026-07-06 Referens: 2025-3629

Samrådsredogörelse

Översiktsplan 2045
Skellefteå kommun, Västerbottens län

På grund av allmänna dataskyddsförordningen (GDPR) som gäller för skyddande av personuppgifter kan detta dokument inte publiceras i sin helhet på kommunens hemsida. Handlingen i sin helhet finns tillgänglig vid granskningsutställningen i stadshuset, rummet intill huvudentrén, Trädgårdsgatan 6, Skellefteå.

Handlingen kan även begäras ut via kommunens kundtjänst, 0910-73 50 00

Skellefteå kommun
Samhällsbyggnad
Fysisk planering
Telefon: 0910-73 50 00

Postadress:
931 85 Skellefteå

Besöksadress:
Strömsörgatan 15
Skellefteå

www.skelleftea.se
kundtjanst@skelleftea.se
Organisationsnummer: 212000-2643

Innehållsförteckning

Inledning **3**

Om samråd 3

Samrådets genomförande **4**

Kommunikationsinsatser 4

Inkomna yttranden på planförslaget 5

Ändringar inför granskning **7**

Sammanställning av inkomna yttranden **8**

Samrådsyttranden **9**

Statliga myndigheter 9

Invånare och besökare 43

Förening eller organisation 46

Kommunala bolag, nämnder och förvaltningar, regionen och andra kommuner 48

Företag 68

Inledning

Samrådsredogörelsen redovisar de synpunkter som inkommit under samrådet för Skellefteå kommuns översiktsplan, tillsammans med kommunens kommentarer och ställningstaganden.

Syftet med samrådet har varit att samla in synpunkter, kunskap och erfarenheter från allmänheten, myndigheter, organisationer, samebyar, näringsliv, föreningar och andra berörda för att utveckla och förbättra planförslaget. Samrådet utgör därmed en viktig del i arbetet med att ta fram en långsiktigt hållbar översiktsplan som vägleder kommunens framtida utveckling och mark- och vattenanvändning.

Redogörelsen beskriver hur inkomna synpunkter har beaktats i det fortsatta arbetet med översiktsplanen. För synpunkter som inte har kunnat tillgodoses redovisas kommunens motiv och ställningstaganden.

Om samråd

Samrådet är en del av arbetet med att ta fram översiktsplanen och syftar till att ge den som vill möjlighet att lämna synpunkter på planförslaget.

Samrådshandlingen är det planförslag som ställs ut under samrådet. Den beskriver planens innehåll, syfte och konsekvenser.

Samrådsredogörelsen sammanfattar de synpunkter som inkommit under samrådet och redovisar hur kommunen har hanterat dem i det fortsatta planarbetet.

Efter samrådet justeras planförslaget och ställs sedan ut på granskning, där man igen har möjlighet att lämna synpunkter. Därefter justeras planförslaget ytterligare innan det antas av kommunfullmäktige.

Samrådets genomförande

Samrådet för Skellefteå kommuns översiktsplan genomfördes under perioden 18 mars–29 april. Syftet med samrådet var att ge invånare, myndigheter, organisationer, samebyar, näringsliv och allmänhet möjlighet till insyn, delaktighet och påverkan i arbetet med översiktsplanen.

Planhandlingarna som ställdes ut under samrådet var:

- Del 1: Planförslag
- Del 2: Hänsyn
- Miljökonsekvensbeskrivning
- Digitala kartor för Hänsyn och Mark- och vattenanvändning

Handlingarna fanns tillgängliga under hela samrådstiden via Skellefteå kommuns webbplats samt i stadshuset.

Som en del av samrådet arrangerade kommunen ett öppet hus i Svalan den 15 april. Vid tillfället gavs allmänheten möjlighet att ta del av planförslaget, ställa frågor till kommunens representanter och lämna synpunkter. Synpunkter har även kunnat lämnas skriftligt via e-post eller post under hela samrådstiden.

Parallellt med samrådet enligt plan- och bygglagen genomförde kommunen även konsultationer enligt konsultationslagen med samtliga berörda samebyar och Sametinget. Konsultationerna utgjorde en viktig del av planarbetet och bidrog med kunskap om rennäringens förutsättningar, markanvändning och funktionella samband. Underlagen från konsultationerna har beaktats i planförslaget.

Kommunikationsinsatser

Inför och under samrådet genomfördes ett antal kommunikationsinsatser i syfte att nå ut till så många som möjligt. Skellefteå kommun har följt gällande lagstiftning för annonsering i lokalmedia, vilket innebar att en annons publicerades i lokaltidningen. I annonsen hänvisades till kommunens webbplats för ytterligare information, och ett telefonnummer till kundtjänst angavs som kontaktväg för frågor.

- **18 mars:** Ett pressmeddelande publicerades och en nyhet lades ut på skelleftea.se. Planförslaget och en affisch med information om öppet hus ställdes även ut i Stadshuset.
- **18-30 mars:** Digital annonsering genomfördes på Instagram och Facebook
- **Mars 2026:** Annonser inför samrådets start publicerades i lokaltidningarna Norran och Folkbladet (14 mars), Mellanbygden (18 mars) och Megafonen (25 mars).
- **18-25 mars:** Digital annonsering genomfördes på Megafonen.se

- **18 mars (Facebook) och 25 mars 2026 (Instagram):** Inlägg publicerades på kommunens Facebook-sida med ca 15 000 följare och Instagramkonto med ca 8 300 följare.
- **31 mars:** Ett digitalt nyhetsbrev skickades ut till näringslivet.
- **Under samrådsperioden:** En fråga om översiktsplanering med tre svarsalternativ ställdes varje vecka under fem veckor i Stories på kommunens Instagram- och Facebookkonton för att uppmärksamma samrådet.
- **Under samrådsperioden:** Information om samrådet visades även på digitala informationsskyltar vid busstationen på Stationsgatan samt på de digitala skyltarna vid kundtjänst, Näringslivskontoret och Campus.

En riktad samrådsinbjudan skickades via e-post till bland annat myndigheter, samebyar, grannkommuner, föreningar och olika kommunala verksamheter och nämnder samma dag som samrådet startade.

Inkomna yttranden på planförslaget

Under samrådstiden inkom totalt 22 yttranden från olika aktörer.

Länsstyrelsen har som uppgift att samordna statliga myndigheters yttranden. Flera statliga myndigheters yttranden redovisas därmed i bilagan till länsstyrelsens yttrande. Vissa myndigheter har dessutom, eller i stället, valt att lämna yttrandet direkt till kommunen.

Synpunkterna har främst berört:

- **Planhandlingarnas innehåll och utformning** – synpunkter på planens struktur, begreppsanvändning, detaljnivå och behov av förtydliganden i texter och underlag.
- **Riktlinjer och kartredovisning** – önskemål om förtydliganden, justeringar och kompletteringar av riktlinjer, begrepp, kartor och utpekade områden.
- **Friluftsliv, rekreation och grönstruktur** – synpunkter på tätortsnära skogar, friluftsområden, rekreationsvärden och bevarande av gröna miljöer.
- **Klimatanpassning och geotekniska risker** – önskemål om tydligare redovisning och hantering av översvämning, ras, skred, erosion och klimatrelaterade risker.
- **Rennäring och samiska intressen** – synpunkter på hur rennäringens förutsättningar, kumulativa effekter, markanspråk och samisk kultur synliggörs och beaktas i planen.
- **Kulturmiljö** – behov av förtydliganden kring kulturmiljövärden, fornlämningar, kulturhistoriska lämningar, kulturmiljöunderlag och kulturmiljökompetens i planeringen.

- **Natur, vatten och miljö** – synpunkter på dagvattenhantering, vattenkvalitet, miljökvalitetsnormer, sura sulfatjordar, invasiva arter, biologisk mångfald och ekologiska samband.
- **Energiförsörjning, beredskap och totalförsvar** – synpunkter på energisystemets utveckling, elnät, energiproduktion, robusthet, samhällsviktig infrastruktur och totalförsvarets intressen.
- **Transporter och infrastruktur** – synpunkter på järnväg, kollektivtrafik och vägnät

Samtliga yttranden finns tillgängliga i sin helhet på Skellefteå kommun, samhällsbyggnad, planenheten.

Ändringar inför granskning

Efter genomfört samråd har följande ändringar av planförslaget gjorts:

- Flera riktlinjer i både temaområden och hänsynkapitel har justerats, kompletterats eller förtydligats.
- Flera temaområden har omarbetats och utvecklats, bland annat avsnitten om grön infrastruktur och kommunikationer.
- Planen har kompletterats med ett PM Rennäring och PM Jordbruksmark. Planen har även kompletterats med förtydliganden i andra sakområden bland annat kulturmiljö, totalförsvar, klimatanpassning, vattenfrågor och teknisk försörjning.
- Kartor, illustrationer och hänvisningar har setts över och kompletterats för att förbättra planens tydlighet.
- Redaktionella ändringar har gjorts i rubriksättning, språk och layout för att förbättra läsbarheten.

Sammanställning av inkomna yttranden

Yttranden från:	Datum	Kommentar
Skanova	2026-03-18	Se nedan
Privatperson 1	2026-03-18	Se nedan
Privatperson 2	2026-04-01	Se nedan
Svenska kraftnät	2026-04-02	Se nedan
Skellefteå buss	2026-04-15	Se nedan
Privatperson 3	2026-04-15	Se nedan
Luftfartsverket (LFV)	2026-04-16	Se nedan
Privatperson 4	2026-04-17	Se nedan
Skellefteå buss	2026-04-17	Se nedan
Nordion Energi	2026-04-20	Se nedan
Skellefteå museum	2026-04-24	Se nedan
Skellefteå kraft	2026-04-27	Se nedan
Sametinget	2026-04-28	Se nedan
Försvarsmakten	2026-04-28	Se nedan
Kulturnämnden	2026-04-29	Se nedan
Lantbrukarnas Riksförbund Skellefteå	2026-04-29	Se nedan
Fritidsnämnden	2026-04-29	Se nedan
Centerpartiet	2026-05-03	Se nedan
Piteå kommun	2026-05-05	Se nedan
Länsstyrelsen	2026-05-08	Se nedan
Bygg- och miljönämnden	2026-05-26	Se nedan
Samhällsbyggnadsnämnden	2026-06-23	Se nedan

Samrådsyttranden

Statliga myndigheter

Yttrande från: Skanova			Löpnummer: 28
Skanova önskar i ett tidigt skede medverka i planarbetet, det vill säga när detaljplanarbete påbörjas, för att få med befintliga ledningar i planeringsunderlaget. På så sätt kan oförutsedda hinder i planeringen som berör Skanovas nät undvikas för att få en smidigare och snabbare planprocess.			
Kommentar: Tack för synpunkten. Kommunen ser positivt på tidig dialog med berörda ledningsägare i planeringsprocessen. Synpunkten noteras och beaktas i det fortsatta arbetet med fysisk planering och kommande detaljplanering. Synpunkten har ingen påverkan på planförslaget.			

Yttrande från: Svenska kraftnät			Löpnummer: 36

Sammanfattning

Skellefteå kommun har tagit fram ett förslag till kommunövergripande översiktsplan, förslaget är nu på samråd.

Inom Skellefteå kommun har Svenska kraftnät både befintliga ledningar och stationer såväl som pågående och planerade projekt. Svenska kraftnät tycker att det är viktigt att befintliga ledningar och stationer synliggörs i mark- och vattenanvändningskartan så det blir tydligt hur de förhåller sig till annan planerad markanvändning, samt att planbeskrivningen beskriver hänsyn som ska tas till dessa och när samråd med Svenska kraftnät ska ske, så det följer med i den efterkommande planeringen.

Vidare ser svenska kraftnät att handlingarna behöver uppdateras vad gäller beskrivningen av det riksintresse som omfattar Svenska kraftnäts anläggningar, samt bör handlingarna uppdateras med information om elsäkerhet och markkabel.

Svenska kraftnäts anläggningar

Befintliga anläggningar

Inom Skellefteå kommun har Svenska kraftnät ett flertal befintliga anläggningar. Dels en 400 kV-ledning mellan Råbäcken-Högnäs-Stornorrfors som löper genom kommunen i nord-sydlig riktning, dels två 400 kV-ledningar som löper mellan Torrtjärn-Vargfors och mellan Ligga-

Vargfors inom kommunens nordvästliga delar. Inom kommunen ligger också den befintliga stationen Högnäs.

Svenska kraftnäts befintliga anläggningsobjekt finns på Geodataportalen, som WMS och shape-fil. Informationen innehåller den geografiska positionen för Svenska kraftnäts befintliga ledningar, stolpar, stationer och stationsområden. Utöver den geografiska positionen finns uppgifter om förläggningssätt (luftledning, kabel etc.) och spänningsnivå för våra ledningar.

Pågående projekt/Investeringsplaner

Utöver förvaltning av befintliga ledningar har Svenska kraftnät också ett antal pågående och kommande projekt som berör kommunen.

Dels planeras det för en ny 400 kV-ledning mellan Malånäset (Vargfors) och Högnäs, dels för en ny 400 kV-station, Lidmyran och den befintliga stationen Högnäs reinvesteras och byggs ut.

Utöver detta utreder Svenska kraftnät just nu också behovet av en eventuell förstärkning längs med kusten som kan komma att påverka Skellefteå kommun, utredningen kommer sannolikt att pågå minst ett år till, för mer information om detta så läs gärna vår nätutvecklingsplan.

För övergripande information rörande SVK:s framtida planer för transmissions-nätet för el hänvisar vi till Nätutvecklingsplan 2026–2035 som finns publicerat på SVK:s webbplats: Nätutvecklingsplan 2026-2035 – en plan för Sveriges samhällsbyggnad | Svenska kraftnät.

Svenska kraftnäts anläggningar i kartor och planbeskrivning

Riksintresset för transmissionsnätets anläggningar visas i hänsynskartan, vilket är bra. Dock uppmärksammar Svenska kraftnät att det inte finns något lager i mark- och vattenanvändningskartan som visar det befintliga transmissionsnätet. Svenska kraftnät tycker att det är viktigt att befintliga anläggningar, både ledningar och stationer, synliggörs i översiktsplanens kartmaterial så att det blir tydligt hur dessa förhåller sig till övrig planerad markanvändning inom kommunen och att det i planbeskrivningen blir enkelt att hänvisa till vad som gäller vid efterkommande planering i närheten av dessa. SVK:s anläggningar bör i kartorna benämnas som ”transmissionsnät”. Utöver detta är det bra om pågående projekt beskrivs i planbeskrivningen så dessa följer med i den efterkommande planeringen.

Planhandlingarna bör revideras så transmissionsnätets geografiska placering samt vilken hänsyn som behöver tas till detta i efterföljande planering tydligt framgår av karta och planbeskrivning.

Samråd

På sidan 12 anges att plan- och lovärenden inom eller i anslutning till riksintressen och influensområde för totalförsvaret, samt åtgärder som kan påverka totalförsvarets intressen, ska remitteras till Försvarsmakten.

SVK vill tydliggöra att för ärenden som ligger inom 500 meter från våra befintliga anläggningar eller riksintresse för dessa så ska de remitteras till Svenska kraftnät. Det är positivt att det i översiktsplanen lyfts att dialog med nätägare ska ske i tidiga skeden, detta ser vi mycket positivt på. Mer information om hur samråd med SVK går till finns på vår webbplats: Samhällsplanering | Svenska kraftnät.

Vid remittering till Svenska kraftnät önskar vi fullständigt material. Vi ser gärna att relevant lägesbunden data i form av shape-filer skickas till oss med information om vilket koordinatsystem de är skapade i. Samråd skickas till: registrator@svk.se,

Översiktsplanen behöver revideras så det tydligt framgår när samråd ska hållas med Svenska kraftnät, så att detta följer med i den efterföljande planeringen.

Riksintresse för totalförsvarets anläggningar

Som kommunen har uppmärksammat så har Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (tidigare MSB) beslutat att mark- och vattenområden som används för samtliga befintliga ledningar och stationer i transmissionsnätet för el, samt distributionsnätet för el mellan fastlandet och Gotland, är av riksintresse för totalförsvarets anläggningar, den civila delen, enligt 3 kap. 9 § miljöbalken.

Det utpekade området för riksintresse för totalförsvarets anläggningar vid en luftledning är 100 meter. Detta omfattar den befintliga ledningsgatan som är cirka 50 meter bred och den yta som krävs för att bygga en ny eller ersättande ledning intill den befintliga ledningen. Även denna yta beräknas till 50 meter i bredd. Inom utpekat riksintresseanspråk är det inte lämpligt att planera för ny markanvändning. Utanför det utpekade området för riksintresse vid luftledning finns dessutom ett påverkansområde där vissa åtgärder eller verksamheter påtagligt kan försvåra upprätthållandet av transmissionsnätet eller förutsättningarna för att bygga ut och förnya nätet. Påverkansområdet sträcker sig 160 meter åt vardera håll från riksintresseytans gräns vid luftledning. Observera att där fler än en ledning löper parallellt är riksintresseanspråket större än ovan angivet.

För stationer omfattar den geografiska preciseringen av riksintresset dels det utrymme som befintliga stationer upptar, vilket varierar mellan stationerna, och dels nya utrymmen invid eller i närheten av de befintliga stationerna för att kunna förnya dem. De nya utrymmena krävs då det är tekniskt komplicerat och kan innebära stora arbetsmiljörisker att förnya stationerna inom de befintliga stationsytorna samtidigt som stationerna är i drift.

Utanför den geografiska preciseringen för stationer finns ett påverkansområde om 400 meter åt vardera håll. För stationer utgörs påverkansområdet av det område som kan krävas för att buller från stationerna ska underskrida Naturvårdsverkets riktvärde för buller från industrier och andra verksamheter på 40 dBA vid bostäder, förskolor, skolor och vårdlokaler.

Vissa delar av riksintresseanspråket omfattas av försvarssekretess enligt 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen respektive säkerhetsskyddsklassificering enligt 2 kap. 5 § säkerhetsskyddslagen. För mer information om dessa kontakta Myndigheten för civilt försvar.

Geodata för de delar av transmissionsnätets riksintresseanspråk som inte omfattas av försvarssekretess enligt 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen respektive säkerhetsskyddsklassificering enligt 2 kap. 5 § säkerhetsskyddslagen finns att hämta hos Myndigheten för civilt försvar: Riksintressen

Svenska kraftnät tycker att det är bra att kommunen redovisar riksintresset i både karta och planbeskrivning. Dock bör det av planbeskrivningen framgå att riksintresset omfattar samtliga stamnätsanläggningar och att alla de skyddsavstånd som ska hållas till stamnätets anläggningar, så som exempelvis skydds- och säkerhetsavstånd, också måste hållas till

riksintresseanspråkets närmsta gräns. Detta för att möjliggöra att riksintresseanspråket ska kunna tas i anspråk så som avses.

Mer information om transmissionsnätet som riksintresse för totalförsvarets anläggningar finns på Myndigheten för civilt försvars och Svenska kraftnäts webbplatser:

- Beslut om områden av riksintresse för totalförsvarets anläggningar (TfC-0004-0024) | MCF
- Transmissionsnätet är riksintresse | Svenska kraftnät

Uppdatering av riksintresset för transmissionsnätet

För ledningar och stationer som det just nu planeras för, men som ännu inte ingår i riksintresset, kommer Svenska kraftnät att lämna in förslag till uppdatering av riksintresset för transmissionsnätet, där planerade ledningar och stationer föreslås ingå. Det är Myndigheten för civilt försvar (tidigare MSB) som tar beslut i riksintressefrågan.

Detta bör redovisas i översiktsplanens planbeskrivning så att hänsyn till det uppdaterade riksintresset tas i efterföljande planering.

Elsäkerhet

Ur ett elsäkerhetsperspektiv regleras avståndet mellan kraftledningar och olika verksamheter i Elsäkerhetsverkets föreskrifter ELSÄK-FS 2022:1. Föreskrifterna reglerar bland annat byggnation och vissa typer av verksamheter på upp till 100 meters avstånd från kraftledningar. Exempel på detta är verksamhet med brandfarliga och explosiva varor, upplag, parkeringsplatser, busshållplatser med mera.

SVK vill informera om att det invid och under en kraftledning finns risk för steg- och beröringsspänningar i marken. Det finns också elsäkerhetsrisker med att anlägga el-, tele- och metalliska rörledningar eller metalliska konstruktioner, till exempel elstängsel och vindskydd med plåttak, i närheten av kraftledningar. Byggnader i närheten av transmissionsnätet för el kan behöva jordas, exempelvis om väggar och tak är av plåt.

Handlingarna bör redovisa information om elsäkerhet.

Luftledningar och markkabel

I planbeskrivningen anges att nedgrävning av elledningar ska eftersträvas nära större bostadsområden när förutsättningarna är lämpliga. Svenska kraftnät vill dock förtydliga att markförläggning av kraftledningar tillhörande transmissionsnätet sällan är tekniskt möjligt och att frågan om teknikval ägs av Svenska kraftnät. Regeringen har även nyligen ändrat förordningen om nätkoncession. Enligt den ska elledningar för 130 kV eller högre spänning och som byggs med stöd av nätkoncession för linje som huvudregel byggas som luftledning. Det är vidare Energimarknadsinspektionen som beslutar om koncession för kraftledningar, såväl för nyanläggningar som vid förlängning av befintliga. Markförläggning av ledningar riskerar att påverka den svenska elförsörjningen negativt genom att det blir ett mindre driftsäkert och dyrare elsystem.

Skrivningen om markförläggning i planbeskrivningen bör därför ses över.

Magnetfält

För information så tar Svenska kraftnät hänsyn till magnetfält i enlighet med strålskyddslagen, miljöbalken och ansvariga myndigheters rekommendationer.

Myndigheterna rekommenderar följande, under förutsättning att det kan genomföras till rimliga kostnader:

- Sträva efter att utforma eller placera nya kraftledningar och andra elektriska anläggningar så att exponering för magnetfält begränsas.
- Undvik att placera nya bostäder, skolor och förskolor nära elanläggningar som ger förhöjda magnetfält.
- Sträva efter att begränsa fält som starkt avviker från vad som kan anses normalt i hem, skolor, förskolor respektive aktuella arbetsmiljöer.

Därmed finns inga fasta avstånd för hur nära byggnader tillåts med hänsyn till magnetfält. Vid byggnation av bostäder eller skolor invid kraftledningar bör kommunen ändå ta hänsyn som motsvarar den hänsyn som SVK tar, framför allt genom placering av byggnader.

Mer information om magnetfält och vilka avstånd som bör hållas mellan kraftledningar och bebyggelse finns på Svenska kraftnäts och Boverkets webbplatser:

- Magnetfält | Svenska kraftnät
- Elsäkerhet och hälsa - PBL kunskapsbanken – Boverket

Utbyggnad av elintensiv verksamhet

Svenska kraftnät vill också informera om att etablering av storskalig elintensiv verksamhet ställer krav på elnätsstrukturen i regionen. Det elnät som behövs för att tillgodose behovet av el tas ofta för givet. Svenska kraftnät vill informera kommunen om att stora elintensiva industri- eller infrastrukturetableringar alltid måste föregås av noggrann planering och samverkan med områdets berörda elnätsägare. Det är regionnätsägaren som gör en initial bedömning av om verksamheten är så pass stor och elintensiv att det krävs förstärkningar på transmissionsnätsnivå. Efter den initiala bedömningen har regionnätsägaren och Svenska kraftnät en dialog om hur det önskade uttaget mest effektivt ska tillgodoses.

Energiproduktion

Angående energiproduktion vill Svenska kraftnät också hänvisa till den analys tagits fram för planering av ökad elanvändning: https://www.svk.se/om-oss/rapporter-och-remissvar/planering-for-okad-elanvandning/

Kommentar:

Tack för synpunkterna. Kommunens kommentarer redovisas nedan.

Svenska kraftnäts anläggningar i kartor och planbeskrivning, befintliga och pågående projekt

Planhandlingarna har reviderats så att det befintliga transmissionsnätet och tillhörande stationer redovisas i mark- och vattenanvändningskartan. Kommunen bedömer att detta ger en tydligare bild av transmissionsnätets förutsättningar och behov av hänsyn i den fortsatta planeringen. Pågående projekt redovisas däremot inte i planen eftersom de ännu inte är beslutade och uppgifterna riskerar att bli inaktuella under planens genomförandetid.

Riksintressen och samrådskrav

Planhandlingen har reviderats och kompletterats avseende riksintresset för totalförsvarets anläggningar. Skrivningarna har förtydligats gällande transmissionsnätets påverkansområden och att riksintresset omfattar samtliga transmissionsnätsanläggningar. Det har även förtydligats att erforderliga skydds- och säkerhetsavstånd ska hållas till riksintresseanspråkets närmaste gräns samt att hänsyn behöver tas till såväl befintliga som framtida riksintresseanspråk i den efterföljande planeringen.

Elsäkerhet och magnetfält

Planhandlingen har kompletterats med förtydligade skrivningar om att hänsyn till elsäkerhet behöver tas vid planering i närheten av kraftledningar. Skrivningarna tydliggör även att ny bebyggelse, anläggningar och verksamheter ska planeras och utformas med hänsyn till gällande lagstiftning och relevanta föreskrifter.

Informationen om magnetfält och behovet av hänsyn vid planering av bostäder, skolor och förskolor i närheten av kraftledningar noteras. Frågan hanteras i efterföljande planering och prövning utifrån gällande lagstiftning, rekommendationer och platsens förutsättningar.

Luftledning och markkabel

Kommunen noterar den ändrade regleringen av nätkoncession och Svenska kraftnäts ansvar för val av teknik. Bedömningen är dock att översiktsplanens skrivning fortsatt är relevant som ett övergripande planeringsinriktat ställningstagande. I de fall förutsättningarna är lämpliga bedöms markförläggning kunna vara en lösning för att minska påverkan på omgivningen, exempelvis i anslutning till större bostadsområden. Val av teknik och den slutliga utformningen prövas dock i respektive tillstånds- och genomförandeprocess.

Utbyggnad av elintensiv verksamhet

Informationen om de förutsättningar som gäller vid etablering av storskalig elintensiv verksamhet noteras. Kommunen delar bedömningen att en långsiktig planering och tidig samverkan med berörda elnätsägare är viktig för att säkerställa att elnätskapacitet och nödvändiga förstärkningar kan hanteras i samband med framtida etableringar.

Energiproduktion

Informationen om Svenska kraftnäts analys och planeringsunderlag för ökad elanvändning noteras och kan utgöra ett stöd i det fortsatta arbetet med energiförsörjning och fysisk planering.

Yttrande från: Luftfartsverket (LFV)			Löpnummer: 39
LFV har i egenskap av sakägare för CNS-utrustning inget att erinra mot förslag till ny översiktsplan för Skellefteå kommun.			
Kommentar: Synpunkten noterad, ingen påverkan på planförslaget.			

Yttrande från: Försvarsmakten			Löpnummer: 56

Totalförsvarets militära del

Av 3 kap. 9 andra stycket § miljöbalken följer att mark- och vattenområden som är av riksintresse på grund av att de behövs för totalförsvarets anläggningar ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna. Försvarsmakten redovisar även områden av betydelse enligt 3 kap 9 första stycket § MB. Områden av betydelse ska så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt motverka totalförsvarets intressen.

Det säkerhetspolitiska läget i Sveriges närområde och i Europa har över tid försämrats och ett väpnat angrepp mot Sverige kan inte uteslutas. Sverige är sedan den 7 mars 2024 en del av försvarsalliansen Nato och det kollektiva försvar som alliansen utgör. Utöver medlemskap i Nato samarbetar även Sverige genom bilaterala avtal med andra nationer till förmån för den gemensamma militära förmågan.

Riksintressen för totalförsvarets militära del kan i vissa fall redovisas öppet och i andra fall inte. Huruvida ett riksintresse kan redovisas öppet eller inte baseras på en bedömning om en sådan redovisning skulle avslöja uppgifter som omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

För en utförligare beskrivning av riksintressen och områden av betydelse för totalförsvarets militära del hänvisar Försvarsmakten till myndighetens planeringsunderlag som finns på Försvarsmaktens hemsida: www.forsvarsmakten.se/riksintressen.

Försvarsmaktens bedömning

Kommunen berörs av riksintresse Tåme skjutfält (TM0065) med tillhörande påverkansområde buller eller annan risk samt område med särskilt behov av hinderfrihet. Tåme skjutfält (TM0065) är ett utpekat område av riksintresse för totalförsvarets militära del enligt 3 kap 9 § andra stycket miljöbalken.

Försvarsmakten bedömer inte att översiktsplanen i sin nuvarande utformning riskerar att påtagligt skada riksintressen för totalförsvarets militära del.

Synpunkter

Försvarsmakten är positiv till Umeå kommuns ställningstagande gällande att åtgärder och markanvändning som kan påverka Försvarsmaktens verksamhet inte ska tillåtas i bilagan med ställningstaganden.

Försvarsmakten noterar att kustbandet omfattas av skyddsåtgärder avseende naturskydd. Myndigheten behöver en utökad handlingsfrihet för ändamålet.

Den militära delen av totalförsvarets övergripande uppgifter framgår i myndighetsförordningar och anges även i regeringens inriktningsbeslut, i årliga regleringsbrev och i andra regeringsbeslut samt i annan lagstiftning och i riksdagsbeslut. Regeringens styrning omsätts genom strategisk planering, militärstrategisk ledning, operationsplanering samt genomförandeledning, och genomförs inom tilldelade ansvarsområden. Den strategiska

planeringen omhändertar resurssättandet av operativa förmågor, liksom utvecklingen, skapandet och vidmakthållandet av förmågorna.

Ett av myndighetens syften är därför att långsiktigt säkerställa att Försvarsmakten kan upprätthålla territoriell integritet genom övervakning och bevakning. Även skydd av sjöfarten är ett väsentligt intresse, dels gällande sjöfartsleder till och från hamnar men också den kustnära sjöfarten. För att kunna göra detta krävs att Försvarsmakten tillåts uppträda i området av operativa skäl såväl som olika övningar.

Med anledning av ovan påtalar Försvarsmakten behovet av att inkluderas i det separata arbetet framåt kopplat till vindkraft i kommunen. Försvarsmakten önskar även fortsatt dialog i kommande fördjupande översiktsplaner.

Övriga medskick

Kommande riksintresseanspråk

Inför vidare arbete med översiktsplanen vill Försvarsmakten belysa att det har samrådts om ett nytt riksintresseanspråk som berör Skellefteå kommun. Det är ett sjöövningsområde i havet. Beslut om det nya anspråket väntas fattas hos Försvarsmakten under andra kvartalet, år 2026.

Formalia

Försvarsmakten har några synpunkter på formalia under avsnitt Riksintresse totalförsvaret:

- Formulering om influensområde ska bytas ut mot påverkansområde. Detta med anledning av uppmaning från Boverket år 2019. Det tidigare influensområdet som omgärdar riksintresset Tåme skjutfält (TM0065) benämns idag som påverkansområde för buller eller annan risk.
- Försvarsmakten önskar att Skellefteå kommun tydliggör att Tåme skjutfält (TM0065) är ett riksintresse för totalförsvarets militära del. Med nuvarande benämning är det otydligt om det är totalförsvarets civila- eller militära del som avses.
- Försvarsmakten önskar uppmärksamma Skellefteå kommun på att i de fall som Fortifikationsverket berörs i egenskap av fastighetsägare ska även de remitteras.
- Det kommunen benämner som ”flygövningsområde Bottenviken” är inkorrekt. Korrekt benämning är ”område med särskilt behov av hinderfrihet tillhörande Tåme skjutfält (TM0065)”.
- Skellefteå kommun beskriver riksintresse för totalförsvaret på sida 12 i del 2. Här beskrivs Tåme skjutfält som är ett riksintresse för totalförsvarets militära del samt transmissionsnätet som är ett riksintresse för totalförsvarets civila del. Under rubriken ställningstagande beskriver Skellefteå kommun två delar som ingår i totalförsvaret och nuvarande skrivning ger upphov till feltolkning. Transmissionsnätet ingår i riksintresse för totalförsvaret. Skellefteå kommun kan med fördel använda två separata rubriker för totalförsvarets militära del och civila del för att säkerställa tydlig beskrivning.
- Det bör det finnas en hänvisning till Försvarsmaktens hemsida med aktuell information och geodata eftersom revidering av anspråk av riksintressena sker kontinuerligt. Detta för att säkerställa att aktuell karta används.

Kommentar:

Tack för synpunkterna. Kommunen noterar Försvarsmaktens inspel avseende behovet av handlingsfrihet för totalförsvarets verksamhet, särskilt inom kustbandet, samt vikten av att säkerställa förutsättningar för övervakning, övningsverksamhet och andra operativa behov. Kommunen noterar även önskemålet om fortsatt dialog och samverkan i det fortsatta arbetet, inklusive frågor kopplade till vindkraft och kommande fördjupade översiktsplaner. Kommunen noterar även informationen om det pågående arbetet med ett nytt anspråk och kommer att beakta detta i den fortsatta planeringen när beslut har fattats av Försvarsmakten.

Vidare har planhandlingarna reviderats i enlighet med Försvarsmaktens synpunkter för att förtydliga beskrivningen av riksintresse för totalförsvaret. Begrepp och benämningar har uppdaterats enligt aktuell terminologi, bland annat har ”influensområde” ersatts med ”påverkansområde” och korrekt benämning för område med särskilt behov av hinderfrihet har införts.

Planbeskrivningen har även förtydligats avseende skillnaden mellan totalförsvarets militära respektive civila del, inklusive tydligare redovisning av Tåme skjutfält och transmissionsnätet. Vidare har information lagts till om att Fortifikationsverket ska remitteras i de fall myndigheten berörs som fastighetsägare.

En hänvisning till Försvarsmaktens webbplats och aktuella geodata har också införts för att underlätta användning av aktuellt planeringsunderlag i efterföljande planering.

Yttrande från: Sametinget			Löpnummer: 55

Del 1 Planförslag

I Bilaga till planförslaget nämns under ruta Hänsyn skrivs ”Rennäringen och dess funktionella samband”. Det bör stå Riksintresse rennäring och dess funktionella samband, eftersom de funktionella sambanden hänger ihop med riksintresset.

Nedanför i samma tabell står ”Övriga riksintresseområden”.

Kommunikationer

Vägtransportsystemet*Väg 95/372*

Kommunens inriktning är att väg 95 på längre sikt bör klassa som framtida europaväg. Vid en omklassning till Europaväg ska det enligt kommunen bidra till att tydliggöra stråkets internationella funktion. Transportsystemet skulle utvecklas. Kommunens viljeinriktning kommer att innebära mer och tyngre trafik och bli en större barriäreffekt för renskötseln.

- Eftersom väg 95 går genom fler kommuner med åretruntmarker för renskötseln är det mycket viktigt att de kumulativa effekterna bedöms i ett regionalt perspektiv över länsgränsen. Vid utökning av trafik och transporter kan det finnas behov av säkra renpassager.

Väg 364

Kommunen anser att vägen är viktig som transportled för skogs-, trä- och grustransporter och kan avlasta väg E4. Vägen går inom vinterbetesområden för renskötseln. - Vid utökat antal tunga transporter kommer det att bli en större barriäreffekt för Renskötseln.

Väg 370

Vägen går genom vinterbetesmarker och åretruntmarker för renskötseln och är av betydelse för gruv- och skogsnäringen. Det är viktigt att de kumulativa effekterna bedöms i ett regionalt perspektiv över kommungränser. Vid utökning av trafik och transporter kan det finnas behov av säkra renpassager.

Tågtrafik

Kommunens expansion och ökade transportbehov förväntas belasta järnvägssystemet långt innan Norrbotniabanan står färdig. Åtgärder för att stärka kapacitet och tillförlitlighet på både Skelleftebanan och stambanan är viktiga på både kort och lång sikt. – I takt med att tågtrafik ökar kan det finnas behov av säkra renpassager.

Grön & blå infrastruktur

Värdetrakter och viktiga samband i landskapet

Områden som pekats ut med särskilt hög koncentration av naturvärden kopplade till barrskog, våtmarker, sjöar och vattendrag sammanfaller oftast med områden där renarna naturligt rör sig. Även marker utanför sådana värdetrakter är viktiga. Det som är bra för naturen med sammanhängande system och samband mellan livsmiljö och värdetrakter är även värdefullt för den traditionella, naturbetesbaserade renskötseln. Vi ser det som bra att kommunen ser positivt på kontinuitetsskogsbruk.

Klimatanpassning & beredskap

I miljökonsekvensbeskrivningen skrivs det om rennäringen som med fördel kan kopplas tillbaka mot planförslaget.

Kultur, fritid & samhällsservice

Förskola och skola, Vård & omsorg

Skellefteå kommun är samiskt förvaltningsområde men det nämns inte något om detta i översiktsplanen.

Näringsliv & kompetensförsörjning

Näringsliv

Kommunen skriver att skogsbruket är en av viktiga traditionella näringar. Vi menar att kommunen skulle ha möjlighet att genom översiktsplan och fördjupade översiktsplaner ange inriktningar och göra ställningstaganden för hur den egna skogen kan brukas på ett sätt som gynnar rennäringen, exempelvis i områden som Skelleftedalen.

Del 2: Hänsyn

Sametinget anser att det är märkligt att Riksintresse rennäring inte har ett eget stycke likt andra riksintressen. Riksintresse yrkesfiske har ett eget stycke i denna del av översiktsplanen. Rennäringen som riksintresse blir osynliggjord. Rennäringen behandlas under kapitel Areella

näringar. Vi har inte några synpunkter på själva skrivningen om rennäringen men finner förfarandet anmärkningsvärt med hänvisning till vad vi skrivit ovan.

Riktlinjer för areella näringar

Kumulativa effekter ska ses i ett större regionalt perspektiv. Det räcker inte att titta inom samma område.

Miljökonsekvensbeskrivning

Det bedöms bli negativa miljöeffekter för rennäringen om planen genomförs.

”Översiktsplanens riktlinjer motsätter sig exploatering som påtagligt kan försvåra för rennäringen. Men även mindre och sammanfallande påverkan kan medföra risk för skada på rennäringen till följd av fragmentering, ökade barriäreffekter och bortfall av betesmark. Därav har negativa effekter inte kunnat uteslutas för rennäringen.” Sametinget har inga synpunkter på beskrivningen av renskötseln och samråd med samebyar.

Sametingets sammantagna synpunkter på planförslaget

Riksintresse rennäring har inte tagits upp i själva planförslaget, utan kommer först i del 2 Hänsyn. Riksintresse rennäring borde vara synliggjord redan i markanvändningskartan. Sedvanerätten vilar på urminneshävd och renskötseln bidrar till att upprätthålla grön infrastruktur. Kommunen skulle kunna visa på vikten av att vara berikad av den samiska kulturens utövande.

Kommunen behöver tydliggöra hur rennäringens förutsättningar ska säkerställas. Rennäringen har ett grundlagsskydd och ska beaktas tillsammans med andra allmänna intressen, såsom biologisk mångfald.

Det finns en oro kring hur renskötseln långsiktigt ska kunna bedrivas inom kommunen, vilket även framgår av miljökonsekvensbeskrivningen. Det bör därför framgå tydligare, exempelvis genom ställningstaganden eller riktlinjer, hur kommunen avser att hantera påverkan på rennäringen vid exploatering.

Översiktsplanen behöver fungera vägledande och inte skapa förutsättningar som försvårar renskötseln.

Rennäringen bör tydliggöras både som riksintresse och som en areell näring.

Rennäringen är både ett allmänt och ett enskilt intresse, utöver att vara ett riksintresse. Detta behöver framgå tydligt i planen.

Kommentar:

Tack för synpunkterna. Kommunen har beaktat Sametingets synpunkter genom flera förändringar och kompletteringar av översiktsplanen och dess underlag.

För att stärka kunskapsunderlaget om rennäringen har ett särskilt PM om rennäringen tagits fram som bilaga till planen. PM:et beskriver rennäringens förutsättningar och markanvändning i Skellefteå kommun, inklusive riksintressen, funktionella samband, kumulativa effekter och relevanta påverkansfaktorer. PM:et redovisar även hur rennäringens förutsättningar kan beaktas i fortsatt planering och prövning samt syftar till att stärka kunskapsunderlaget inför framtida avvägningar mellan olika markanvändningsintressen.

Planen och det tillhörande PM:et har kompletterats med en tydligare beskrivning av rennäringen som riksintresse samt dess betydelse som både allmänt och enskilt intresse. Rennäringen har även fått en mer framträdande redovisning i planen genom en särskild rubrik om riksintresse för rennäringen. Rennäring hittas fortfarande i kapitlet om areella näringar. Resonemangen kring funktionella samband, kumulativa effekter och behovet av att beakta både riksintressen och andra funktionellt viktiga områden för rennäringen har utvecklats. Planen har även kompletterats med information om att Skellefteå kommun är samiskt förvaltningsområde.

För att tydliggöra planeringsförutsättningarna har resonemang om behovet av säkra renpassager lagts till i kapitlet om kommunikationer i del 1 planförslag samt i PM. Formuleringen ”inom samma område” har tagits bort från riktlinjen för att skapa större tydlighet kring hur hänsyn till rennäringen ska beaktas.

Planen har också kompletterats men en historisk beskrivning av Skellefteås utveckling där också ett samiskt perspektiv finns. Därutöver kommer hänsynskartor och mark- och vattenanvändningskartan att kunna ses tillsammans i kommunens karttjänst inför granskningen, vilket förbättrar möjligheten att analysera olika intressen i ett sammanhang.

Kommunen har valt att inte redovisa riksintresseanspråken för rennäringen direkt i mark- och vattenanvändningskartan. Riksintressena redovisas istället i särskilda hänsyns- och riksintressekartor samt beskrivs i planen och det tillhörande PM:et om rennäring.

Skälet är att rennäringen är ett rörligt markanvändningsintresse där markernas användning varierar över tid beroende på bland annat betesförhållanden, klimat och annan markanvändning. Samebyarna har även framfört att befintliga riksintresseanspråk inte alltid fullt ut speglar dagens faktiska markanvändning och förutsättningar för renskötseln. Kommunen bedömer därför att riksintresseanspråken lämpligast redovisas som ett separat hänsynsunderlag som kan vägas samman med övriga planeringsförutsättningar.

Yttrande från: Länsstyrelsen			Löpnummer: 63

Beskrivning av ärendet

Länsstyrelsen Västerbotten har mottagit förslag till ny översiktsplan för Skellefteå kommun för samråd. Länsstyrelsen ska i sitt samrådsyttrande tillvara och samordna de statliga intressena samt vägleda i frågor om hantering av de allmänna intressena och tillhandahålla relevant underlag. Detta till skillnad från granskningsskedet där enbart statens särskilda bevakningsfrågor enligt Plan och bygglagen (PBL) 3:16 får granskas. De särskilda bevakningsfrågorna omfattar riksintressen, miljökvalitetsnormer, utpekande av LIS, mellankommunal samordning samt hälsa och säkerhetsaspekter. Dessa frågor ingår sedan i länsstyrelsens överprövandegrunder i detaljplaneskedet.

Inledande dialog om planens innehåll har förts mellan länsstyrelsen och kommunen i samband med uppstart och avgränsning av planens MKB. Som underlag för yttrandet har statliga myndigheter och sakområden inom Länsstyrelsen remitterats. De statliga myndigheternas yttranden av vikt för planens utformning enligt PBL, finns inarbetat i detta yttrande. De statliga

myndigheternas yttranden bifogas i sin helhet för kännedom och utfyllande information, men kräver inget separat bemötande.

Generella synpunkter

Länsstyrelsen välkomnar kommunens förslag till ny kommuntäckande översiktsplan. Innehållet ger en mycket bra överblick över kommunens strategiska utvecklingsinriktningar och principiella ställningstaganden till stöd båda för kommande arbete med fördjupade delar och den efterföljande planeringen.

Länsstyrelsen har förståelse för att det tar tid att utveckla en ny kommuntäckande översiktsplan i digital kartförmat, och att inte alla frågor är möjligt att reda ut inom ramen för pågående planprocess. Flera av de inspel som lyfts i yttrandet får därför ses som råd och inspel till den fortsatta utvecklingen av översiktsplanens innehåll i kommande revideringar.

Synpunkter på planens innehåll

Digital plankarta

Det digitala kartmaterialet skapar möjlighet för en bra överblick över kommunens markanvändning, samt viktiga värden och hänsyn som behöver beaktas. I dagsläget presenteras markanvändningen i separat från behovet av hänsyn båda i text och karta. För att få en bättre förståelse av hur hänsynen förhåller sig till markanvändningen vore det önskvärd att de på sikt kan visualiseras som del av i samma karttjänst. Även kopplingen mellan planens textdel och hänsynskartan bör stärkas med hänvisningar i texten till relaterat kartmaterial för en bättre överblick och undvika att viktiga underlag missas.

Planberedskap för bostäder

Kommunen ska i översiktsplanen redogöra för hur det långsiktiga behovet av bostäder ska tillgodoses enligt 3 kap 5 § PBL. Denna del skulle behöva utvecklas ytterligare, exempelvis med information om vilken planberedskap som finns inom kommunen i dag och i vilken utsträckning nya markanspråk kommer att behövas för att tillgodose kommunens bostadsbehov.

Enligt 2 kap. 3 § tredje stycket PBL ska kommunens handlingsplan för bostadsförsörjningen vara vägledande för kommunens planläggning i fråga om bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet. En sådan koppling är i dagsläget svår att utläsa. I planen refereras enbart till det långsiktiga planeringsmålet som legat fast sedan 2016 om att skapa förutsättningar för 100 000 invånare till 2040. Enligt Boverket bör beräkning av bostadsbehovet och nödvändig markreserv i den enskilda ÖP-processen utgå från aktuella prognoser över framtida befolkningsutveckling, hushållsbildning och förväntningar kopplat till arbetsmarknaden. Detta för att undvika att för mycket mark pekas ut, vilket i sin tur kan leda till andra viktiga värden förloras i onödan. Genom att frågan ses över i samband med återkommande aktualiseringar och uppdateringar av översiktsplanens innehåll, kan nödvändigt markutpekande för att nå det långsiktiga planeringsmålet ske mer successivt och behovsanpassad.

Jordbruksmark

Kommunens inställning till hantering av jordbruksmarken beskrivs sammantaget på ett bra sätt i planen, men bör kompletteras i vissa delar för att ge en heltäckande bild av vad som gäller.

Ställningstagandet i planförslagets Del 1 redogör för vilka förutsättningar som behöver vara uppfyllda i det fall jordbruksmark ska kunna tas i anspråk för ett annat väsentligt

samhällsintresse. Här bör även villkoret om att lokaliseringen inte kan ske utan att jordbruksmark tas i anspråk framgå.

I hänsynsdelens riktlinje gällande hantering av jordbruksmark s. 18 framgår frågor som ska prövas i detaljplaneringen. Här bör även prövningen av det väsentliga samhällsintresset framgå. Enligt riktlinjen ska prövning av alternativa lokaliseringar göras i detaljplanen. Det kan i detta sammanhang tydliggöras att lokaliseringsprövningen som regel behöver omfatta ett större geografiskt område än det enskilda detaljplaneområdet för att kunna utesluta alternativa lokaliseringsmöjligheter. Utredningsbehovet i detaljplanen beror samtidigt på huruvida lokaliseringsfrågan har utträtts på övergripande plannivå. Inom det enskilda detaljplaneområdet utreds hur exploateringens lokalisering och utformning kan bidra till att skadan på jordbruksmarkens brukningsvärde så långt möjligt begränsas.

Länsstyrelsen anser att riktlinjen på s. 22 om att ny och utökad djurhållning i stads- oh tätortsnära områden ska prövas restriktivt bör nyanseras. Detta eftersom djurhållning i vissa fall kan ha en viktig betydelse för ett fortsatt rationellt brukande av den tätortsnära jordbruksmarken och jordbruksnäringens fortsatta utveckling.

Rennäring

Enligt planens riktlinjer ska de kumulativa effekterna för rennäringen bedömas vid större ingrepp, vilket ska omfatta den sammanlagda effekten av flera ingrepp över tid inom samma område. Vad som avses med samma område i detta sammanhang behöver förtydligas da det kan tolkas som att det enbart handlar om andra ingrepp i den aktuella exploateringens omedelbara närhet.

Länsstyrelsen anser att bedömningen av ingreppets kumulativa effekter bör fokusera på ingreppets adderade effekt på möjligheten att bedriva en bärkraftig renskötsel. Det vill säga en sammanhållen årscykel där renskötselns olika funktioner så som vinterbete, kalvningsland eller flyttleder kan upprätthållas. Bedömningens geografiska omfattning beror därmed på vilka rennäringsfunktioner som berörs i det konkreta fallet och funktionernas påverkansområde, vilket i de flesta fall omfattar ett betydligt större område än det aktuella ingreppet.

Kommunens expansion och ökade transportbehov för gods och persontrafik förväntas öka trafikbelastningen på flera av kommunens vägar och järnvägar. Detta innebär i sin tur en ökad barriäreffekt för ren och vilt och därmed ökat behov av säkra passager. Denna fråga bör tydligare adresseras för att lättare kunna utläsa planens direkta och indirekta konsekvenser. Ifall kommunen redan i dag har identifierat denna typ av områden med särskilda risker och brist på säkra passager kan det lyftas som ett inspel till Trafikverkets strategiska arbete med ren- och viltpassager och framtida ekonomiska prioriteringar i regionen.

Skellefteå kommun är samiskt förvaltningsområde vilket bland annat innebär särskilda krav på utformningen av kommunens samhällsservice, och bör uppmärksammas i planen.

Länsstyrelsen ställer sig i övrigt bakom de åtgärdsförslag som lyfts i planens MKB.

Farligt gods

På s. 19 i Hänsynsdelen skriver kommunen att hänsyn ska tas till risker med farligt gods genom att rekommendationer för avstånd ska hållas. Det bör här förtydligas vilka rekommendationer som åsyftas. Länsstyrelsen uppmuntrar kommunen att använda de riktlinjer med skyddsavstånd till transportleder för farligt gods som Länsstyrelserna i Västerbottens och Norrbottens län tog

fram 2019. Här räknas minsta skyddsavstånd ut utifrån risknivå, vilket bland annat beror på skyddsåtgärder. Detta gör att skyddsavståndet inom tätorter i de flesta fall är relativt kort. Om hastigheten är 30 - 70 km i timmen och det finns en invallning ligger exempelvis det beräknade skyddsavståndet på mellan 0-30 meter. Kommunens skrivning om att det kan behöva göras avsteg från rekommendationerna inom tätbebyggt område kan därför behöva ses över då det är tveksamt att detta kommer bli nödvändigt. Om riktlinjerna för skyddsavstånd inte är tillämpbara kan det dock ändå behöva göras en särskild riskanalys i samband med att en detaljplan tas fram (se s. 6 i riktlinjerna).

Ras, skred, erosion och översvämning

För att underlätta efterföljande planering bör det finnas en tydligare hänvisning från planens riktlinjer till de kartskikt som rör översvämning och riskområden för ras, skred och erosion i den digitala hänsynskartan. I hänsynskartan bör även skikten ”Översiktlig stabilitetskartering i finkorniga jordarter (MSB)” läggas till. Utöver de riskområden som redovisas i hänsynsdelen bör kommunen överväga behovet av att aktivt peka ut klimatrelaterade riskområden inom den befintliga bebyggelsen. Detta för att underlätta det vidare arbetet med att hitta lösningar för hur riskerna kan minska eller upphöra.

När det gäller sulfidjord anges på s. 21 i hänsynsdelen att en geoteknisk undersökning ska tas fram om detaljplanering sker inom riskområden. En motsvarande riktlinje bör finnas när det gäller riskområden för översvämning, ras, skred och erosion.

Kommunen har på s. 34 en riktlinje om att risker för översvämning, ras, skred och erosion ska beaktas vid omvandling, förtätning eller andra förändringar i befintlig detaljplanerad bebyggelse, samt att bebyggelse ska undvikas om riskerna inte kan hanteras. Det bör förtydligas hur detta ska göras i praktiken, exempelvis om kommunen har för avsikt att ändra eller upphäva denna typ av planer.

MKN Vatten

Kartredovisning

I hänsynskartan under kategorin MKN visas enbart den ekologiska statusen för ytvattenförekomster. Här bör även den kemiska statusen för ytvatten samt den kvantitativa och kemiska statusen för grundvatten visas. För kemisk status rekommenderas att ämnen som överskrids överallt (kvicksilver och PBDE i alla vatten och även dioxiner i kustvattnen) tas bort innan kartan skapas för att se lokala källor.Kommunen bör överväga att även lägga till Vattenmyndigheternas kartskikt med riskbedömning (risk och osäker risk) för vissa miljöproblem i den digitala hänsynskartan. Detta för att det ska bli enklare att identifiera känsliga vattenförekomster, tillämpa planens riktlinjer samt avgöra behov av hänsyn och åtgärder vid senare prövningar av detaljplaner och bygglov. Det gäller framför allt kartskikten med riskbedömning av ekologisk status för övergödning pga. belastning av näringsämnen, morfologiska förändringar och kontinuitet samt försurning (påverkan från sura sulfatjordar). Kartskikten för cykel 3, som gäller nu, finns att ladda ner i Länsstyrelsens geodatakatalog.

Länsstyrelsen vill påminna om att en ny cykel för vattenförvaltningen (cykel 4) påbörjas i december 2027 och det kommer att finnas underlag med förslag på nya vattenförekomster, status och MKN redan i slutet av detta år. Länsstyrelsen rekommenderar att kommunen beaktar de nya underlagen i den fysiska planeringen så snart de finns tillgängliga. I plankartan och bilagan till planförslaget bör MKN-vatten nämnas bland de hänsynsområden som listas för

tätorterna Byske, Kåge, Boliden och Jörn. För Byske och Kåge kan risken för övergödning nämnas specifikt.

Vattenkvalitet

Länsstyrelsen är positiv till de skrivningar och riktlinjer som finns gällande dagvatten. Dessa bör kompletteras med en riktlinje om att dagvatten, vid behov, ska utredas på en övergripande skala, exempelvis delavrinningsområde. Ett sådant tillvägagångsätt finns redan angivet för vissa stadsdelar i den fördjupade översiktsplanen för Skellefteå, men kan även bli aktuellt i andra delar av kommunen. Detta är särskilt viktigt vid utbyggnad av större industriområden då det annars finns en risk att nödvändiga anläggningar för dagvattenrening inte får tillgång till de ytor som behövs och att industrier som etablerar sig sist eller längst ner i ett delavrinningsområde får stå för en högre andel av reningsbetinget.

På s. 45 och 46 i planförslaget anges att gemensamma VA-lösningar kan krävas och att nya avloppslösningar inte bör tillåtas om det finns risk för påverkan på närliggande dricksvattentäkter. Skälen bör utökas till att även omfatta risk för försämring av status och möjlighet att följa MKN i berörd recipient/vattenförekomst. Kommunen bör även överväga att lägga till en riktlinje om hög skyddsnivå på avlopp som påverkar vattenförekomster med risk eller osäker risk för övergödning eller som har hög status med avseende på näring. Om kommunen har en karta som visar skyddsnivå för enskilda avlopp kan den läggas in i hänsynskartan.

I den första riktlinjen för vattenkvalité på s. 25 i hänsynsdelen anges att särskilt hänsyn ska tas till vattenförekomster som är känsliga för påverkan med några exempel. Bland exemplen bör även vattenförekomster som riskerar övergödning nämnas.

För att säkerställa god grundvattenkvalité bör behovet av varsamhet i områden där markytan ligger nära grundvattennivån framgå av planens riktlinjer. Inom denna typ av områden bör ny bebyggelse undvikas eller nödvändiga anpassningar i plan- och byggskede genomföras så att föroreningar inte når grundvattnet.

Den första riktlinjen om lokalisering av farlig och störande verksamhet på s. 19 i hänsyndelen bör kompletteras så att det framgår att hänsyn även ska tas till miljön.

Sura sulfatjordar

Planens riktlinje för sulfidjord (eller sura sulfatjordar) anger att ”Om grundvattenytan ska sänkas där sulfidjord förekommer behöver eventuella risker utredas”. För att säkerställa att ingen ytterligare försämring sker bör det även framgå att en sänkning av grundvattennivån så långt möjligt ska undvikas i områden med aktiv och potentiell sur sulfatjord. Detta eftersom flera av de vattenförekomster som finns i områden med sura sulfatjordar i kommunen idag uppvisar effekter av episodisk försurning och metalltransport och uppnår inte beslutad miljökvalitetsnorm. Åtgärder behöver genomföras för att minska påverkan från dessa jordar och hänsyn behöver tas för att inte ytterligare försämra statusen i dessa vattenförekomster.

Förorenad mark

I planens stycke om förorenad mark bör avsnittet om luftnedfall utvecklas, eventuellt att delar av innehållet i fördjupningen för Skelleftedalen av relevans för en större del av kommunen lyfts in. Exempelvis vore det bra med närmare information om vilka metaller och vilka halter det rör sig om, vilken typ av mark som främst berörs och gärna en överblick över hittills undersökta

områden inom kommunen.För förorenade områden orsakade av verksamheter kan det gärna hänvisas till EBH-stödet som är länsstyrelsens databas över potentiella förorenade områden, samt EHB-kartan. Alternativt kan denna information synliggöras i den digitala hänsynskartan.

I planens riktlinjer på s. 20 ställs krav på riskbedömning av förorenad mark i detaljplaneskedet. Kommunen kan överväga att lägga till en skrivning som synliggör att de avhjälpande åtgärder som behövs för att göra marken lämplig utifrån föroreningssynpunkt ska vara genomförda innan detaljplanen antas, se länsstyrelsens Vägledning om hantering av förorenade områden vid planering och lovgivning.

Värdefull bebyggelse och kulturmiljö

Planen innehåller bra och tydliga ställningstaganden när det gäller värdefull bebyggelse och kulturmiljö. Det anses även positivt att problemen med ovårdade byggnader tas upp och belyses i planen.

I planbeskrivningens del 1, s. 14 bör dock skrivningen gällande värdefull bebyggelse om att samtida inspel i det arkitektoniska uttrycket är viktigt för att skapa nya årsringar i bebyggelsestrukturen ses över. Detta eftersom formuleringen kan tolkas som att nya arkitektoniska uttryck inom värdefulla bebyggelse generellt ska eftersträvas. Det bör förtydligas att en sådan inriktning inte är lämplig för de kulturhistoriskt värdefulla miljöerna.

Enligt 3 kap. 5 § punkt 4 i PBL ska sådana särskilt värdefulla byggnadsverk, allmänna platser eller bebyggelseområden framgå av översiktsplanen. Det ska även framgå vilka hänsyn som krävs för att tillvarata de särskilda värdena. Av planens hänsynsdel framgår vilken bebyggelse som finns utpekad i dagsläget samt att ytterligare inventeringar kan behövas. Begreppet ”värdefull bebyggelse” bör framgå explicit av tillhörande riktlinje för att kopplingen till frågan ska bli tydlig. För att stycket Värdefulla kulturmiljöer, byggnader och byggnadsverk på s. 8 ska ge en mer samlad bild av vad detta innebär, bör det framgå även här att ytterligare byggnader och miljöer kan vara skyddade enligt Kulturmiljölagen eller PBL. Det bör hänvisas till kommunens hänsynskarta som i sig ger en bra överblick över redan utpekat bebyggelse. För att underlätta informationsinhämtningen är det fördelaktigt att underlagen om möjligt tillgängliggörs digitalt.

Även om underlag som kulturmiljöprogram, byggnadsinventeringar eller andra underlag kan ge information om byggnadernas värden saknas ofta information om vilka hänsyn som krävs för att värdena ska kunna tas tillvara. Underlag kan även saknas för mer sentida byggnader, allmänna platser och bebyggelseområden. Det är därför positivt att det i planen även hänvisas till framtida underlag, så att materialet kan vidareutvecklas utifrån kommunens behov.

Natur och friluftsliv

Kommunen anger i hänsynsdelen s. 6 att riksintresset för naturvård ska prioriteras framför riksintresset för friluftsliv ifall en ökad tillgänglighet för friluftslivet riskerar att påverka riksintresset för naturvård negativt. Länsstyrelsens bedömer att detta är en rimlig prioritering och står bakom skrivningen.

Kommunen bör överväga att i planen redovisa friluftsområden i kommunen där låg bullernivå utgör en särskild kvalitet. Detta kan bland annat underlätta Trafikverkets motivering bullerskyddsåtgärder i pågående och kommande infrastrukturprojekt utifrån de riktlinjer som finns för denna typ av områden.

Vid grävarbeten och hantering av massor inför och under exploatering bör noggrann planering ske och särskild försiktighet vidtas för att förhindra spridning av invasiva arter. Behovet av att motverka spridning eller införsel av invasiva arter kan med fördel synliggöras i planens riktlinjer.

Totalförsvar

Transmissionsnätet framgår av planen som riksintresse för totalförsvarets anläggningar både i text och hänsynskartan, vilket är bra. I planbeskrivningen kan det förtydligas att riksintresset omfattar samtliga stamnätsanläggningar. För närmare angivelse av hänsynsavstånd kan det eventuellt hänvisas till riksintressets värdebeskrivning.

För ledningar och stationer som det just nu planeras för, men som ännu inte ingår i riksintresset, kommer Svenska kraftnät att lämna in förslag till uppdatering av riksintresset för transmissionsnätet, där planerade ledningar och stationer föreslås ingå. Detta kan med fördel framgå av planbeskrivningen så att hänsyn till det uppdaterade riksintresset tas i efterföljande planering, se mer under energiförsörjning.

Av hänsynsdelens riktlinjer för totalförsvaret s. 12 bör det framgå att Myndigheten för civilt försvar ska vara remissinstans i ärenden om lovgivning och höga objekt, samt underrättas om åtgärden i en ansökan om lov eller förhandsbesked ska vidtas inom eller i anslutning till påverkansområdet till totalförsvarets riksintresseanspråk.

Se Myndigheten för civilt försvars yttrande för ytterligare information om hantering av skyddsrum i planeringen.

Energiförsörjning

Utöver den befintliga kraftstationen och de tre befintliga 400 kW ledningar som går igenom kommunen i dag, planeras det för en ny 400 kV-ledning mellan Malånäset (Vargfors) och Högnäs, dels för en ny 400 kV-station, Lidmyran och den befintliga stationen Högnäs reinvesteras och byggs ut. Utöver detta utreder Svenska kraftnät behovet av en eventuell förstärkning längs med kusten som kan komma att påverka Skellefteå kommun.

Eftersom energiförsörjningen och nätstrukturen utgör en allt viktigare faktor för den omgivande samhällsutvecklingen kan kommunen överväga att även redovisa befintlig och tillkommande el-nätstruktur i mark- och vattenanvändningskartan som Teknisk infrastruktur. Detta kan bidra till att göra nätstrukturen mer synlig i relation till den övriga samhällsutvecklingen ur ett energiförsörjningsperspektiv.

Planen skulle på sikt även kunna vidareutvecklas utifrån de markbehov som skisseras i energiplanen gällande mark för energilagring, kombinerad energi- och mobilitetshubb samt strategiska markområden för biobränslen. Även strategiska lägen för energikrävande verksamhet, tankstationer för vätgas och större publika laddstationer med hög effekttillgång kan vara relevant. Exempelvis E4:ans framtida behov kopplat till publik laddinfrastruktur för den tunga fjärrtransportflottan. Även strategiska områden utmed riksväg 95/väg 372 mellan Sverige och Norge kan uppmärksammas utifrån anvisningarna från Kommunens energiplan vad gäller utbyggnad av infrastruktur av förnybara drivmedel, se Energimyndighetens yttrande. Analysen Planering för ökad elanvändning framtaget av Svenska Kraftnät synliggör var elproduktion, flexibilitetsresurser och elanvändning bör anslutas för en effektivare utbyggnad av elsystemet, vilket kan fungera som stöd för denna typ av planering.

Behovet av hänsyn ur ett elsäkerhetsperspektiv är ytterligare ett perspektiv som kan utvecklas. Se bland annat Svenska kraftnäts yttrande mer information om magnetfält och vilka avstånd som bör hållas mellan kraftledningar och bebyggelse. Här lyfts också att Svenska Kraftnät som nätägare ska remitteras i ärenden inom 500 meter från riksintresset och deras befintliga anläggningar.

Enligt planförslaget ska nedgrävning av elledningar eftersträvas nära större bostadsområden när förutsättningarna är lämpliga. Länsstyrelsen vill, i detta sammanhang, upplysa om att regeringen, nyligen har ändrat förordningen om nätkoncession, där elledningar för 130 kV eller högre spänning och som byggs med stöd av nätkoncession för linje, som huvudregel ska byggas som luftledning.

Kommentar:

Tack för synpunkterna. Kommunens kommentarer redovisas nedan.

Digital plankarta

Kommunen instämmer i synpunkten. Markanvändning och hänsyn redovisas nu samlat i samma digitala karttjänst för att tydliggöra sambandet mellan markanvändning och de värden och hänsyn som behöver beaktas. Planhandlingarna har även kompletterats med hänvisningar till hänsynskartan där detta bedömts relevant.

Planberedskap för bostäder

Under hösten påbörjar kommunen arbetet med att ta fram en handlingsplan för bostadsförsörjning. Istället för att föregå det arbetet kommer kommunen att arbeta in den delen till antagandet av översiktsplanen.

Jordbruksmark

Översiktsplanens ställningstaganden och riktlinjer för jordbruksmark har utvecklats och förtydligats. Planen redovisar nu tydligare att brukningsvärd jordbruksmark endast får tas i anspråk när det är nödvändigt för att tillgodose ett väsentligt samhällsintresse och när behovet inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

Riktlinjerna har kompletterats med krav på att både det väsentliga samhällsintresset och alternativa lokaliseringar ska redovisas och bedömas när brukningsvärd jordbruksmark berörs. Det har även tydliggjorts att lokaliseringsprövningen behöver anpassas till planeringsnivå och att alternativa lokaliseringar kan behöva utredas inom ett större geografiskt område än det enskilda planområdet.

För att skapa en mer enhetlig och förutsebar hantering av jordbruksmarksfrågor har kommunen även tagit fram ett särskilt PM Jordbruksmark som utgör underlag till översiktsplanen. PM:et beskriver jordbruksmarkens värden, relevant lagstiftning och rättspraxis samt kommunens arbetssätt för bedömning av brukningsvärde, lokaliseringsutredningar och avvägningar mellan jordbruksmark och andra allmänna intressen i olika planeringsskeden. PM:et tydliggör även hur utredningsnivån successivt fördjupas från översiktsplanering till detaljplanering.

När det gäller riktlinjen om djurhållning i stads- och tätortsnära områden har skrivningen setts över och nyanserats. Kommunen delar länsstyrelsens bedömning att djurhållning i vissa fall är en förutsättning för ett fortsatt aktivt brukande av jordbruksmark och för jordbruksnäringens

långsiktiga utveckling. Prövning av ny eller utökad djurhållning behöver därför ske med hänsyn till både jordbrukets utvecklingsmöjligheter och omgivande markanvändning.

Rennäring:

Riktlinjerna om kumulativa effekter har uppdaterats och förtydligats, bland annat utifrån synpunkten om vad som avses med ”samma område”.

För att skapa en mer enhetlig och förutsebar hantering av frågor som rör rennäringen har kommunen även tagit fram ett särskilt PM Rennäring som utgör underlag till översiktsplanen. PM:et beskriver rennäringens förutsättningar, markanvändning och kumulativa effekter samt utgör ett kunskapsunderlag till kommunens översiktsplanering. I PM:et för rennäring beskrivs bland annat renskötselns årscykel.

Frågan om säkra passager har adresserats i både planhandlingen och PM:et, och att Skellefteå kommun är ett samiskt förvaltningsområde har lagts till i hänsynsdelen och i PM Rennäring.

Farlig gods

Del 2: Hänsyn har reviderats för att tydliggöra vilka rekommendationer för skyddsavstånd till transportleder för farligt gods som avses. Hänvisning har lagts till Länsstyrelserna i Västerbottens och Norrbottens läns riktlinjer från 2019. Skrivningen om avsteg inom tätbebyggt område har setts över och justerats utifrån Länsstyrelsens synpunkter och de skyddsavstånd som anges i riktlinjerna. Planbeskrivningen har även förtydligats avseende att en särskild riskanalys kan behöva genomföras i efterföljande planering när riktlinjerna inte är direkt tillämpbara eller när förutsättningarna på platsen kräver det.

Ras, skred, erosion och översvämning

Hänsynskartan har kompletterats med kartunderlaget ”Översiktlig stabilitetskartering i finkorniga jordarter (MSB)”. Förtydliganden avseende översvämning samt riskområden för ras, skred och erosion, inklusive hänvisningar till relevanta kartskikt i den digitala hänsynskartan. Riktlinjerna har även utvecklats för att tydliggöra behovet av utredningar vid planering inom riskområden.

När det gäller identifiering av klimatrelaterade riskområden inom befintlig bebyggelse bedöms ett sådant arbete inte kunna genomföras inom ramen för denna översiktsplan, men frågan kan hanteras successivt i kommande fördjupade översiktsplaner och andra planeringsunderlag. Kommunen bedömer samtidigt att mer detaljerade ställningstaganden kring hantering av befintlig bebyggelse och detaljplaner behöver prövas utifrån förutsättningarna i det enskilda fallet.

Kartredovisning

Hänsynskartan har kompletterats med en redovisning av den kemiska statusen för ytvatten. När det gäller synpunkten om att även redovisa Vattenmyndigheternas kartskikt över riskbedömningar för olika miljöproblem har kommunen i stället valt att hänvisa till VISS-databasen, där aktuell och samlad information finns tillgänglig.

Kommunen följer arbetet med nästa förvaltningscykel för vattenförvaltningen (cykel 4), som träder i kraft 2027, och utvecklingen av tillhörande underlag.

Vattenkvalitet

Planen har kompletterats med förtydligande i redan befintlig riktlinje om att särskild hänsyn vid ny eller ändrad markanvändning i områden där markytan ligger nära grundvattennivån, i syfte att minska risk för påverkan på grundvattnets kvalitet.

Kommunen bedömer att en särskild riktlinje om hög skyddsnivå för enskilda avlopp inte är lämplig att införa i översiktsplanen i nuläget, eftersom det saknas ett kommunövergripande underlag som visar var sådan skyddsnivå bör tillämpas. Frågan om påverkan på vattenförekomster med risk för övergödning eller höga naturvärden hanteras istället genom planens riktlinjer om hänsyn till vattenförekomsters status och miljökvalitetsnormer för vatten. Bedömning av behovet av hög skyddsnivå sker vid prövning av enskilda avlopp utifrån gällande regelverk och tillgängliga underlag. Kommunen ser positivt på att utveckla kunskapsunderlaget kring enskilda avlopp och skyddsnivåer, men bedömer att frågan i dagsläget hanteras mer ändamålsenligt inom tillsyns- och prövningsprocessen än genom en generell riktlinje i översiktsplanen.

Sura sulfatjordar

Riktlinjen om sura sulfatjordar har reviderats och förtydligats. Den omfattar nu både aktiva och potentiella sura sulfatjordar och betonar behovet av att ta hänsyn till risken för syresättning och påverkan på vattenkvalitet vid exploatering och andra markåtgärder. Riktlinjen tydliggör även att hänsyn ska tas för att säkerställa att ingen ytterligare försämring av vattenkvaliteten sker. Bedömningen är att översiktsplanen därmed ger en tillräcklig strategisk vägledning, medan de konkreta avvägningarna kring grundvattensänkning och lämpliga skyddsåtgärder behöver göras i den efterföljande planeringen och prövningen.

Förorenad mark

Planen har kompletterats med ett utvecklat avsnitt om luftnedfall och dess påverkan på markföroreningar. Information om potentiellt förorenade områden har även tillgängliggjorts genom planens hänsynskarta. Kommunen bedömer att detta ger en tillräcklig översiktlig redovisning av föroreningssituationen på översiktsplanenivå.

Kommunen bedömer att planens befintliga riktlinjer om förorenad mark ger tillräcklig vägledning på översiktsplanenivå. Frågor om behov av avhjälpande åtgärder och tidpunkt för genomförande hanteras i den efterföljande exempelvis i fördjupade detaljplaner eller i detaljplaneprocessen utifrån platsens förutsättningar och gällande lagstiftning.

Värdefull bebyggelse och kulturmiljö

Kommunen instämmer i synpunkterna och har reviderat planhandlingarna. Skrivningen om samtida arkitektoniska uttryck har förtydligats för att tydligare beskriva hänsynen till kulturhistoriskt värdefulla miljöer. Planen har även kompletterats avseende värdefull bebyggelse, kopplingen till gällande lagstiftning, hänvisning till hänsynskartan samt information om att ytterligare byggnader och miljöer kan omfattas av skydd enligt kulturmiljölagen eller plan- och bygglagen.

Natur och friluftsliv

Kommunen noterar synpunkten avseende områden med låga bullernivåer. Information om bullernivåer finns redan redovisad i planens hänsynskarta. Avseende invasiva arter har planbeskrivningen kompletterats med information om behovet av att motverka spridning vid bland annat masshantering och exploatering samt att befintlig riktlinje har kompletterats.

Totalförsvar

Planen har kompletterats och förtydligats i enlighet med synpunkterna. Beskrivningen av riksintresset för transmissionsnätet har utvecklats, inklusive information om planerade anläggningar som kan komma att omfattas av ett uppdaterat riksintresse. Hänvisning till riksintressets värdebeskrivning har lagts till. Riktlinjerna för totalförsvaret har kompletterats avseende Myndigheten för civilt försvars roll som remissinstans och underrättelseskyldighet inom påverkansområden. Planen har även kompletterats med information om hantering av skyddsrum i planeringen.

Energiförsörjning

Kommunen delar bedömningen att elnätsstrukturen är en viktig förutsättning för den framtida samhällsutvecklingen. I översiktsplanen redovisas befintliga och beslutade anläggningar och ledningar för transmissionsnätet, medan pågående utredningar och ännu inte beslutade sträckningar inte redovisas i mark- och vattenanvändningskartan.

Planen har kompletterats med text och ställningstagande som beskriver att den fysiska planeringen behöver följa utvecklingen av stamnätet och transmissionsnätet för el, eftersom utbyggnad och förstärkning av elnäten kan påverka förutsättningarna för framtida bebyggelse, verksamheter och energianvändning.

Angående synpunkten om markbehov som kan behövas för exempelvis för energilagring, energi- och mobilitetshubbar, biobränslen, laddinfrastruktur och vätgas, har noterats. Kommunen bedömer dock att dessa frågor behöver utredas vidare innan de kan hanteras genom konkreta markanspråk eller utpekanden i översiktsplanen. Frågan kan därför komma att aktualiseras i kommande planerings- och aktualiseringsarbeten.

När det gäller nedgrävning av elledningar bedömer kommunen att riktlinjen fortsatt är relevant. Ambitionen är att eftersträva nedgrävning av elledningar där det finns skäl och lämpliga förutsättningar, exempelvis i tätbebyggda eller centrala lägen. Riktlinjen ska inte tolkas som att nedgrävning alltid är möjlig eller lämplig, utan tillämpas med hänsyn till gällande lagstiftning, tekniska förutsättningar och ledningarnas funktion.

Yttrande från: Bilaga till Länsstyrelsens yttrande			Löpnummer:

Bilagor till Länsstyrelsens yttrande

Statliga myndigheters yttranden i sin helhet, för kännedom.

Svenska kraftnät

Sammanfattning

Skellefteå kommun har tagit fram ett förslag till kommunövergripande översiktsplan, förslaget är nu på samråd.

Inom Skellefteå kommun har Svenska kraftnät både befintliga ledningar och stationer såväl som pågående och planerade projekt. Svenska kraftnät tycker att det är viktigt att befintliga ledningar och stationer synliggörs i mark- och vattenanvändningskartan så det blir tydligt hur de förhåller sig till

annan planerad markanvändning, samt att planbeskrivningen beskriver hänsyn som ska tas till dessa och när samråd med Svenska kraftnät ska ske, så det följer med i den efterkommande planeringen. Vidare ser svenska kraftnät att handlingarna behöver uppdateras vad gäller beskrivningen av det riksintresse som omfattar Svenska kraftnäts anläggningar, samt bör handlingarna uppdateras med information om elsäkerhet och markkabel.

Svenska kraftnäts anläggningar

Befintliga anläggningar

Inom Skellefteå kommun har Svenska kraftnät ett flertal befintliga anläggningar. Dels en 400 kV-ledning mellan Råbäcken-Högnäs-Stornorrfors som löper genom kommunen i nord-sydlig riktning, dels två 400 kV-ledningar som löper mellan Torrtjärn-Vargfors och mellan Ligga-Vargfors inom kommunens nordvästliga delar. Inom kommunen ligger också den befintliga stationen Högnäs.

Svenska kraftnäts befintliga anläggningsobjekt finns på Geodataportalen, som WMS och shape-fil. Informationen innehåller den geografiska positionen för Svenska kraftnäts befintliga ledningar, stolpar, stationer och stationsområden. Utöver den geografiska positionen finns uppgifter om förläggningssätt (luftledning, kabel etc.) och spänningsnivå för våra ledningar.

Pågående projekt/Investeringsplaner

Utöver förvaltning av befintliga ledningar har Svenska kraftnät också ett antal pågående och kommande projekt som berör kommunen. Dels planeras det för en ny 400 kV-ledning mellan Malånäset (Vargfors) och Högnäs, dels för en ny 400 kV-station, Lidmyran och den befintliga stationen Högnäs reinvesteras och byggs ut. Utöver detta utreder Svenska kraftnät just nu också behovet av en eventuell förstärkning längs med kusten som kan komma att påverka Skellefteå kommun, utredningen kommer sannolikt att pågå minst ett år till, för mer information om detta så läs gärna vår nätutvecklingsplan. För övergripande information rörande SVK:s framtida planer för transmissions-nätet för el hänvisar vi till Nätutvecklingsplan 2026–2035 som finns publicerat på SVK:s webbplats: Nätutvecklingsplan 2026-2035 – en plan för Sveriges samhällsbyggnad Svenska kraftnät.

Svenska kraftnäts anläggningar i kartor och planbeskrivning

Riksintresset för transmissionsnätets anläggningar visas i hänsynskartan, vilket är bra. Dock uppmärksammar Svenska kraftnät att det inte finns något laget i mark- och vattenanvändningskartan som visar det befintliga transmissionsnätet. Svenska kraftnät tycker att det är viktigt att befintliga anläggningar, både ledningar och stationer, synliggörs i översiktsplanens kartmaterial så att det blir tydligt hur dessa förhåller sig till övrig planerad markanvändning inom kommunen och att det i planbeskrivningen blir enkelt att hänvisa till vad som gäller vid efterkommande planering i närheten av dessa. SVK:s anläggningar bör i kartorna benämnas som ”transmissionsnät”. Utöver detta är det bra om pågående projekt beskrivs i planbeskrivningen så dessa följer med i den efterkommande planeringen. Planhandlingarna bör revideras så transmissionsnätets geografiska placering samt vilken hänsyn som behöver tas till detta i efterföljande planering tydligt framgår av karta och planbeskrivning.

Samråd

På sidan 12 anges att plan- och lovärenden inom eller i anslutning till riksintressen och influensområde för totalförsvaret, samt åtgärder som kan påverka totalförsvarets intressen, ska remitteras till Försvarsmakten. SVK vill tydliggöra att för ärenden som ligger inom 500 meter från våra befintliga anläggningar eller riksintresse för dessa så ska de remitteras till Svenska kraftnät. Det

är positivt att det i översiktsplanen lyfts att dialog med nätägare ska ske i tidiga skeden, detta ser vi mycket positivt på. Mer information om hur samråd med SVK går till finns på vår webbplats: Samhällsplanering | Svenska kraftnät. Vid remittering till Svenska kraftnät önskar vi fullständigt material. Vi ser gärna att relevant lägesbunden data i form av shape-filer skickas till oss med information om vilket koordinatsystem de är skapade i. Samråd skickas till: registrator@svk.se,

Översiktsplanen behöver revideras så det tydligt framgår när samråd ska hållas med Svenska kraftnät, så att detta följer med i den efterföljande planeringen.

Riksintresse för totalförsvarets anläggningar

buller från industrier och andra verksamheter på 40 dBA vid bostäder, förskolor, skolor och vårdlokaler.

Som kommunen har uppmärksammat så har Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (tidigare MSB) beslutat att mark- och vattenområden som används för samtliga befintliga ledningar och stationer i transmissionsnätet för el, samt distributionsnätet för el mellan fastlandet och Gotland, är av riksintresse för totalförsvarets anläggningar, den civila delen, enligt 3 kap. 9 § miljöbalken. Det utpekade området för riksintresse för totalförsvarets anläggningar vid en luftledning är 100 meter. Detta omfattar den befintliga ledningsgatan som är cirka 50 meter bred och den yta som krävs för att bygga en ny eller ersättande ledning intill den befintliga ledningen. Även denna yta beräknas till 50 meter i bredd. Inom utpekat riksintresseanspråk är det inte lämpligt att planera för ny markanvändning. Utanför det utpekade området för riksintresse vid luftledning finns dessutom ett påverkansområde där vissa åtgärder eller verksamheter påtagligt kan försvåra upprätthållandet av transmissionsnätet eller förutsättningarna för att bygga ut och förnya nätet. Påverkansområdet sträcker sig 160 meter åt vardera håll från riksintresseytans gräns vid luftledning. Observera att där fler än en ledning löper parallellt är riksintresseanspråket större än ovan angivet. För stationer omfattar den geografiska preciseringen av riksintresset dels det utrymme som befintliga stationer upptar, vilket varierar mellan stationerna, och dels nya utrymmen invid eller i närheten av de befintliga stationerna för att kunna förnya dem. De nya utrymmena krävs då det är tekniskt komplicerat och kan innebära stora arbetsmiljörisker att förnya stationerna inom de befintliga stationsytorna samtidigt som stationerna är i drift. Utanför den geografiska preciseringen för stationer finns ett påverkansområde om 400 meter åt vardera håll. För stationer utgörs påverkansområdet av det område som kan krävas för att buller från stationerna ska underskrida Naturvårdsverkets riktvärde för buller från industrier och andra verksamheter på 40 dBA vid bostäder, förskolor, skolor och vårdlokaler.

Vissa delar av riksintresseanspråket omfattas av försvarssekretess enligt 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen respektive säkerhetsskyddsklassificering enligt 2 kap. 5 § säkerhetsskyddslagen. För mer information om dessa kontakta Myndigheten för civilt försvar.

Geodata för de delar av transmissionsnätets riksintresseanspråk som inte omfattas av försvarssekretess enligt 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen respektive säkerhetsskyddsklassificering enligt 2 kap. 5 § säkerhetsskyddslagen finns att hämta hos Myndigheten för civilt försvar: Riksintressen Svenska kraftnät tycker att det är bra att kommunen redovisar riksintresset i både karta och planbeskrivning. Dock bör det av planbeskrivningen framgå att riksintresset omfattar samtliga stamnätsanläggningar och att alla de skyddsavstånd som ska hållas till stamnätets anläggningar, så som exempelvis skydds- och säkerhetsavstånd, också måste hållas till riksintresseanspråkets närmsta gräns. Detta för att möjliggöra att riksintresseanspråket ska kunna tas i anspråk så som avses. Mer information om transmissionsnätet som riksintresse för

totalförsvarets anläggningar finns på Myndigheten för civilt försvars och Svenska kraftnäts webbplatser:

- Beslut om områden av riksintresse för totalförsvarets anläggningar (TfC-0004-0024) | MCF
- Transmissionsnätet är riksintresse | Svenska kraftnät

Uppdatering av riksintresset för transmissionsnätet

För ledningar och stationer som det just nu planeras för, men som ännu inte ingår i riksintresset, kommer Svenska kraftnät att lämna in förslag till uppdatering av riksintresset för transmissionsnätet, där planerade ledningar och stationer föreslås ingå. Det är Myndigheten för civilt försvar (tidigare MSB) som tar beslut i riksintressefrågan.

Detta bör redovisas i översiktsplanens planbeskrivning så att hänsyn till det uppdaterade riksintresset tas i efterföljande planering.

Elsäkerhet

Ur ett elsäkerhetsperspektiv regleras avståndet mellan kraftledningar och olika verksamheter i Elsäkerhetsverkets föreskrifter ELSÄK-FS 2022:1. Föreskrifterna reglerar bland annat byggnation och vissa typer av verksamheter på upp till 100 meters avstånd från kraftledningar. Exempel på detta är verksamhet med brandfarliga och explosiva varor, upplag, parkeringsplatser, busshållplatser med mera. SVK vill informera om att det invid och under en kraftledning finns risk för steg- och beröringsspänningar i marken. Det finns också elsäkerhetsrisker med att anlägga el-, tele- och metalliska rörledningar eller metalliska konstruktioner, till exempel elstängsel och vindskydd med plåttak, i närheten av kraftledningar. Byggnader i närheten av transmissionsnätet för el kan behöva jordas, exempelvis om väggar och tak är av plåt. Handlingarna bör redovisa information om elsäkerhet.

Luftledningar och markkabel

I planbeskrivningen anges att nedgrävning av elledningar ska eftersträvas nära större bostadsområden när förutsättningarna är lämpliga. Svenska kraftnät vill dock förtydliga att markförläggning av kraftledningar tillhörande transmissionsnätet sällan är tekniskt möjligt och att frågan om teknikval ägs av Svenska kraftnät. Regeringen har även nyligen ändrat förordningen om nätkoncession. Enligt den ska elledningar för 130 kV eller högre spänning och som byggs med stöd av nätkoncession för linje som huvudregel byggas som luftledning. Det är vidare Energimarknadsinspektionen som beslutar om koncession för kraftledningar, såväl för nyanläggningar som vid förlängning av befintliga. Markförläggning av ledningar riskerar att påverka den svenska elförsörjningen negativt genom att det blir ett mindre driftsäkert och dyrare elsystem. Skrivningen om markförläggning i planbeskrivningen bör därför ses över.

Magnetfält

För information så tar Svenska kraftnät hänsyn till magnetfält i enlighet med strålskyddslagen, miljöbalken och ansvariga myndigheters rekommendationer. Myndigheterna rekommenderar följande, under förutsättning att det kan genomföras till rimliga kostnader:

- Sträva efter att utforma eller placera nya kraftledningar och andra elektriska anläggningar så att exponering för magnetfält begränsas.
- Undvik att placera nya bostäder, skolor och förskolor nära elanläggningar som ger förhöjda magnetfält.

- Sträva efter att begränsa fält som starkt avviker från vad som kan anses normalt i hem, skolor, förskolor respektive aktuella arbetsmiljöer. Därmed finns inga fasta avstånd för hur nära byggnader tillåts med hänsyn till magnetfält. Vid byggnation av bostäder eller skolor invid kraftledningar bör kommunen ändå ta hänsyn som motsvarar den hänsyn som SVK tar, framför allt genom placering av byggnader. Mer information om magnetfält och vilka avstånd som bör hållas mellan kraftledningar och bebyggelse finns på Svenska kraftnäts och Boverkets webbplatser:
- Magnetfält | Svenska kraftnät
- Elsäkerhet och hälsa - PBL kunskapsbanken – Boverket

Utbyggnad av elintensiv verksamhet

Svenska kraftnät vill också informera om att etablering av storskalig elintensiv verksamhet ställer krav på elnätsstrukturen i regionen. Det elnät som behövs för att tillgodose behovet av el tas ofta för givet. Svenska kraftnät vill informera kommunen om att stora elintensiva industri- eller infrastrukturetableringar alltid måste föregås av noggrann planering och samverkan med områdets berörda elnätsägare. Det är regionnätsägaren som gör en initial bedömning av om verksamheten är så pass stor och elintensiv att det krävs förstärkningar på transmissionsnätsnivå. Efter den initiala

bedömningen har regionnätsägaren och Svenska kraftnät en dialog om hur det önskade uttaget mest effektivt ska tillgodoses.

Energiproduktion

Angående energiproduktion vill Svenska kraftnät också hänvisa till den analys tagits fram för planering av ökad elanvändning: https://www.svk.se/om-oss/rapporter-ochremissvar/ planering-for-okad-elanvandning/

Statens Geotekniska Institut

Bakgrund och förutsättningar

Enligt 2 kap 5 § PBL ska bebyggelse och byggnadsverk lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till bland annat människors hälsa och säkerhet samt med hänsyn till risken för olyckor, översvämning och erosion. Vidare ska kommunen enligt 3 kap 5 § p 4 i sin översiktsplan redovisa sin syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra.

Geologiska och geotekniska förutsättningar i kommunen

Topografin inom kommunen varierar från tätorten över skogs- och jordbrukslandskap till industrilandskap (gruvdrift) i vissa delar. Jordarterna i kommunen domineras enligt SGU:s jordartskarta av morän och urberg på höjderna, samt postglacial lera, silt, finsand eller isälvsediment längs med vattendragen.

SGI:s synpunkter

Redovisning av geologiska och geotekniska förutsättningar

De geotekniska säkerhetsfrågorna (ras, skred, slamströmmar och erosion) kan vara avgörande vid bedömning av markens lämplighet för avsett ändamål. Dessa frågor bör därför redovisas tidigt i planprocessen.

SGI anser att en översiktsplan ska innehålla en översiktlig redovisning av de geologiska och geotekniska förhållandena. Därtill ska en översiktlig beskrivning av förutsättningar för ras, skred, slamströmmar och erosion ingå. Kommunen har beskrivit att det förekommer skredkänsliga ordarter i kommunen. En mer detaljerad beskrivning över jordarterna i kommunen kan med fördel läggas till i Planbeskrivningen.

Redovisning i karta

Det nämns i planbeskrivningen att det finns områden som kan vara utsatta för ras, skred eller erosion, men det saknas en beskrivning och visning på karta över placering av områdena. God kännedom om geotekniska förutsättningar och eventuella geotekniska riskområden är viktiga utgångspunkter vid strategiska val av markanvändning. Vi rekommenderar därför att riskområden även redovisas i den digitala kartan. För detta kan kartlager från visningstjänsten över ras, skred och erosion 1 användas.

Klimatförändring

Vi anser att kommunen bör peka ut vilka områden som kan drabbas av ökad risk för ras, skred eller erosion på grund av klimatförändringar. Enligt Boverkets vägledning för klimatrelaterade risker kan kommunen i översiktsplanen redovisa förhållningssätt och strategier för att minska klimatrelaterade risker, samt att ge förslag på konkreta åtgärder. Vi rekommenderar att kommunen utvecklar sina strategier i planhandlingen. SGI ser positiv på att markens stabilitet och erosionskänslighet ska vägas in tidigt i lokaliseringsprövning och efterföljande planering enligt planbeskrivningen. Kommunens ställningstagande kan dock förtydligas och utvecklas. Konkreta råd kring hur det kan göras ges i SGI:s vägledning ”Geoteknisk säkerhet i kommunal planering” och Boverkets vägledning för klimatrelaterade risker.

Identifiering av möjliga riskområden med avseende på den byggda miljön (inklusive befintlig bebyggelse) saknas i översiktsplanen. SGI vill påminna om att det är ett lagkrav att kommunen i översiktsplanen ska redovisa sin syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra. Vid behov kan det med fördel även redovisas markområden som avsätts för skyddsåtgärder i plankartan.

Rekommenderat planeringsunderlag

Boverket har tagit fram en vägledning för hur kommunen kan bedöma klimatrelaterade risker i översiktsplanen. I Boverkets vägledning finns det beskrivet steg för steg hur en riskanalys kan genomföras. Riskerna behöver bedömas för nutida och framtida klimat, för både ny och befintlig bebyggelse, för anläggningar, samt för vegetation, parker och andra grönområden. I SGI:s webbvägledning ”Geoteknisk säkerhet i kommunal planering” 2 ger vi råd och stöd kring hur geotekniska säkerhetsfrågor kan hanteras vid översiktsplanering samt på vilka underlag det kan göras som komplement till Boverkets vägledning.

För dokumentation av utfört stabilitetskartering hänvisas till rapport ”Översiktlig stabilitetskartering

finkorniga jordarter” för Skellefteå kommun som kan hämtas på MCF:s websida 3

1 https://gis.sgi.se/rasskrederosion/

2 https://www.sgi.se/sv/vagledning-i-arbetet/geoteknisk-sakerhet-kommunal-planering/

3 Översiktlig stabilitetskartering finkorniga jordarter

Sámediggi / Sametinget

Del 1 Planförslag

I Bilaga till planförslaget nämns under ruta Hänsyn skrivs ”Rennäringen och dess funktionella samband”. Det bör stå Riksintresse rennäring och dess funktionella samband, eftersom de funktionella sambanden hänger ihop med riksintresset. Nedanför i samma tabell står ”Övriga riksintresseområden”.

Kommunikationer

Vägtransportsystemet

Väg 95/372

Kommunens inriktning är att väg 95 på längre sikt bör klassa som framtida europaväg. Vid en omklassning till Europaväg ska det enligt kommunen bidra till att tydliggöra stråkets internationella funktion. Transportsystemet skulle utvecklas. Kommunens viljeinriktning kommer att innebära mer och tyngre trafik och bli en större barriäreffekt för renskötseln.

- Eftersom väg 95 går genom fler kommuner med åretruntmarker för renskötseln är det mycket viktigt att de kumulativa effekterna bedöms i ett regionalt perspektiv över länsgränsen. Vid utökning av trafik och transporter kan det finnas behov av säkra Renpassager.

Väg 364

Kommunen anser att vägen är viktig som transportled för skogs-, trä- och grustransporter och kan avlasta väg E4. Vägen går inom vinterbetesområden för renskötseln.

- Vid utökat antal tunga transporter kommer det att bli en större barriäreffekt för Renskötseln.

Väg 370

Vägen går genom vinterbetesmarker och åretruntmarker för renskötseln och är av betydelse för gruv- och skogsnäringen. Det är viktigt att de kumulativa effekterna bedöms i ett regionalt perspektiv över kommungränser. Vid utökning av trafik och transporter kan det finnas behov av säkra renpassager.

Tågtrafik

Kommunens expansion och ökade transportbehov förväntas belasta järnvägssystemet långt innan Norrbotniabanan står färdig. Åtgärder för att stärka kapacitet och tillförlitlighet på både Skelleftebanan och stambanan är viktiga på både kort och lång sikt.

- I takt med att tågtrafik ökar kan det finnas behov av säkra renpassager.

Grön &blå infrastruktur

Värdetrakter och viktiga samband i landskapet.

Områden som pekats ut med särskilt hög koncentration av naturvärden kopplade till barrskog, våtmarker, sjöar och vattendrag sammanfaller oftast med områden där renarna naturligt rör sig. Även marker utanför sådana värdetrakter är viktiga. Det som är bra för naturen med sammanhängande system och samband mellan livsmiljö och värdetrakter är även värdefullt för den

traditionella, naturbetesbaserade renskötseln. Vi ser det som bra att kommunen ser positivt på kontinuitetsskogsbruk.

Klimatanpassning & beredskap

I miljökonsekvensbeskrivningen skrivs det om rennäringen som med fördel kan kopplas tillbaka mot planförslaget.

Kultur, fritid & samhällsservice

Samhällsservice

Förskola och skola, Vård & omsorg

Skellefteå kommun är samiskt förvaltningsområde men det nämns inte något om detta i Översiktsplanen.

Näringsliv & kompetensförsörjning

Näringsliv

Kommunen skriver att skogsbruket är en av viktiga traditionella näringar. Vi menar att kommunen skulle ha möjlighet att genom översiktsplan och fördjupade översiktsplaner ange inriktningar och göra ställningstaganden för hur den egna skogen kan brukas på ett sätt som gynnar rennäringen, exempelvis i områden som Skelleftedalen.

Del 2 Hänsyn

Sametinget anser att det är märkligt att Riksintresse rennäring inte har ett eget stycke likt andra riksintressen. Riksintresse yrkesfiske har ett eget stycke i denna del av översiktsplanen. Rennäringen som riksintresse blir osynliggjord. Rennäringen behandlas under kapitel Areella näringar. Vi har inte några synpunkter på själva skrivningen om rennäringen men finner förfarandet anmärkningsvärt med hänvisning till vad vi skrivit ovan.

Riktlinjer för areella näringar

Kumulativa effekter ska ses i ett större regionalt perspektiv. Det räcker inte att titta inom samma område.

Miljökonsekvensbeskrivning

Det bedöms bli negativa miljöeffekter för rennäringen om planen genomförs. ”Översiktsplanens riktlinjer motsätter sig exploatering som påtagligt kan försvåra för rennäringen. Men även mindre och sammanfallande påverkan kan medföra risk för skada på rennäringen till följd av fragmentering, ökade barriäreffekter och bortfall av betesmark. Därav har negativa effekter inte kunnat uteslutas för rennäringen.”

Sametinget har inga synpunkter på beskrivningen av renskötseln och samråd med samebyar.

Sametingets sammantagna synpunkter på planförslaget:

Riksintresse rennäring har inte tagits upp i själva planförslaget, utan kommer först i del 2

Hänsyn. Riksintresse rennäring borde vara synliggjord redan i markanvändningskartan. Sedvanerätten vilar på urminneshävd och renskötseln bidrar till att upprätthålla grön infrastruktur. Kommunen skulle kunna visa på vikten av att vara berikad av den samiska kulturens utövande. Kommunen behöver tydliggöra hur rennäringens förutsättningar ska säkerställas. Rennäringen har

ett grundlagsskydd och ska beaktas tillsammans med andra allmänna intressen, såsom biologisk mångfald. Det finns en oro kring hur renskötseln långsiktigt ska kunna bedrivas inom kommunen, vilket även framgår av miljökonsekvensbeskrivningen. Det bör därför framgå tydligare, exempelvis genom ställningstaganden eller riktlinjer, hur kommunen avser att hantera påverkan på rennäringen vid exploatering. Översiktsplanen behöver fungera vägledande och inte skapa förutsättningar som försvårar renskötseln.

Rennäringen bör tydliggöras både som riksintresse och som en areell näring. Rennäringen är både ett allmänt och ett enskilt intresse, utöver att vara ett riksintresse. Detta behöver framgå tydligt i planen.

Energimyndigheten

Energimyndighetens ställningstagande

Energimyndigheten är positiv till kommunens strategiska planeringsarbete där Energi har en central roll, dels genom kommunens Energiplan dels med uppdateringen av översiktsplanen genom tematiskt tillägg för vindkraft. Gällande dispositionen för kommunens översiktsplan så kan frågor om regionala och nationella behov för framtida energiförsörjning med fördel framgå av kommunens karta för framtida utvecklingsriktning. Dessa behov kan därefter konkretiseras av kommunen genom riktlinjer och anvisningar i översiktsplanens Markanvändningskarta.

Översiktsplanens betydelse utifrån ett proaktivt planperspektiv vinner på att tydligare redovisa strategiska markområden för framtida energiförsörjningsbehov. Detta kan gälla markområden som kan bli föremål för framtida energiproduktion, energilagring eller befintliga anläggningar som kan vara behov av effektförstärkning samt ange riktlinjer som främjar möjlighet till utökade skyddsavstånd för dessa anläggningar. Energimyndigheten vill rekommendera kommunen att komplettera kommunens anvisningar och riktlinjer för vindbruksområden i sitt tematiska tillägg till översiktsplanen som begränsar möjligheterna till ny fastighetsbildning för bostadsändamål eller tillskapande av nya fritidsfastigheter inom vindbruksområden och dess möjliga influensområden. Detta i syfte att inte utöka sakägarkretsen i frågan om en eventuell tillstyrkan för anläggningar för vindkraft i framtiden. Översiktsplanen redogör för olika aktuella energiförsörjningsfrågor i Skellefteå kommun tillsammans med riktlinjer för dessa. Kommunens energiplan anger 48 åtgärdsområden vara några av dessa belyser behov av mark med koppling till framtida energiförsörjning bland annat mark för energilagring, mark för kombinerad energi- och mobilitetshubb, strategiska markområden för biobränslen. Framtida fordons och transporttrafik kommer vara beroende av större publika laddstationer med hög effekttillgång samt tankstationer för vätgas. I det sammanhanget kan kommunens syn på strategiska markområden, utmed Europaväg 4, för framtida behov av publik laddinfrastruktur den tunga fjärrtransportflottan anges tillsammans med allmänna riktlinjer för hur framtida behov av dessa ytor kan tillgodoses. Strategiska lägen för detta behov är områden i direkt anslutning till Europaväg 4 och där god tillgänglighet till de större riksvägarna kan erbjudas. Även strategiska områden utmed riksväg 95/väg 372 mellan Sverige och Norge kan uppmärksammas utifrån anvisningarna från Kommunens energiplan vad gäller utbyggnad av infrastruktur av förnybara drivmedel.

Energimyndigheten vill avslutningsvis passa på och uppmuntra kommunen att upprätthålla kontinuiteten i den strategiska planeringen genom arbetet med Vindbruksplanen samt den kommunala energiplanen. Kommunens energiplan är i sammanhanget ett viktigt planeringsunderlag till efterföljande nätutvecklingsplaner och strategier för genomförande av översiktsplanen.

Myndigheten för civilt försvar

Planeringsunderlag

Myndigheten för civilt försvar tar fram en stor mängd underlag som myndigheter, kommuner och andra aktörer kan använda i sin samhällsplanering. Myndigheten för civilt försvars planeringsunderlag består av information och vägledning i form av webbsidor, publikationer och kartunderlag. Myndigheten för civilt försvars planeringsunderlag finns tillgängligt myndighetens webbsida: Planeringsunderlag.

Riksintresse för totalförsvarets anläggningar (den civila delen)

Myndigheten för civilt försvar ansvarar för att lämna uppgifter till länsstyrelserna om områden som myndigheten bedömer är av riksintresse på grund av att de behövs för totalförsvarets anläggningar, den civila delen, enligt 2-2a §§ förordning (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden samt 3 kap. 9 § 2 st. miljöbalken. Myndigheten för civilt försvar arbetar kontinuerligt med att identifiera mark- och vattenområden som kan vara av riksintresse.

Länsstyrelsen har ett ansvar att meddela Myndigheten för civilt försvar om ett område bör anges som riksintresse för totalförsvarets anläggningar, den civila delen, eller om ett område av riksintresse bör omprövas (4 § förordning (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden). Mer information om Myndigheten för civilt försvars arbete med områden av riksintresse finns på myndighetens webbsida: Riksintressen.

Beslutade riksintresseanspråk

Skellefteå kommun omfattas av riksintresseanspråk med tillhörande påverkansområde för luftledningar och station i transmissionsätet för el. Den 25 oktober 2024 beslutade Myndigheten för civilt försvar att mark- och vattenområdena för samtliga ledningar och stationer i transmissionsnätet för el samt ledningarna i distributionsnätet för el mellan fastlandet och Gotland med tillhörande stationer, liksom områden för förnyelse och förstärkning av dessa, utgör områden som är av riksintresse på grund av att de behövs för totalförsvarets anläggningar (TfC 0004-0024), den civila delen, enligt 3 kap. 9 § andra stycket miljöbalken (1998:808). Av översiktsplanen ska det framgå hur kommunen anser att riksintressen ska tillgodoses.

Myndigheten för civilt försvar noterar att kommunen har tagit ställning till riksintresseanspråk för totalförsvaret, den civila delen. För att planförslaget inte ska riskera att påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av riksintresseanspråket ska mark- och vattenanvändningskartan samt hänsynskartan kompletteras med en redovisning av anspråket. Detta för att kunna visa hur hänsyn ska tas där mark- och vattenanvändningsområden överlappar anspråket, främst för lagret Landsbygd: Landsbygder.

Myndigheten för civilt försvar önskar komplettering under avsnittet Riktlinjer för totalförsvaret med anledning av att även myndigheten ska vara remissinstans vad gäller ärenden om lovgivning och höga objekt. Mer information om detta finns Nedan.

Pågående riksintresseärenden

Myndigheten har beslutat att initiera ärenden i syfte att utreda huruvida mark- och vattenområden inom sektorn Livsmedelsförsörjning och dricksvatten ska utgöra riksintressen för totalförsvarets anläggningar, den civila delen, enligt 3 kap. 9 § 2 st. miljöbalken. Skellefteå kommun berörs av

pågående ärende, men området omfattas inte av förslaget till översiktsplan. Myndigheten för civilt försvar samverkar med Livsmedelsverket i ärendet.

Medgivande enligt 9 kap. 80 § plan- och bygglagen

Enligt 9 kap. 97 § plan- och bygglagen (PBL) ska Myndigheten för civilt försvar underrättas om åtgärden i en ansökan om lov eller förhandsbesked ska vidtas inom eller i anslutning (påverkansområde) till ett riksintresseanspråk för totalförsvaret. För sådana åtgärder krävs, enligt 9 kap. 80 § PBL, medgivande från Myndigheten för civilt försvar. Detta kan med fördel redovisas i översiktsplanen för stöd i vidare planering. Läs mer på mcf.se.

Upplysningar

Skyddsrum

Enligt Myndigheten för civilt försvars skyddsrumskarta finns skyddsrum inom kommunen. Myndigheten för civilt försvar vill upplysa om att det inte är tillåtet att genomföra ändringar eller ingrepp som kan försämra skyddsrumsfunktionen. Exempel på sådana ändringar kan vara ökade raslaster till följd av exempelvis påbyggnad av fler våningar eller försämring av in- och utrymningsmöjligheter. Vid osäkerhet om åtgärdernas påverkan på skyddsrummet kan kvalificerad skyddsrumssakkunnig med fördel anlitas för rådgivning i tidigt planeringsskede.

För avveckling (samt rivning) av skyddsrum krävs tillstånd som hanteras i separat tillståndsprocess. Skyddsrum får endast avvecklas om det finns särskilda skäl, varför Myndigheten för civilt försvar är restriktiv med att bevilja ansökningar om avveckling av skyddsrum. Det är fastighetsägaren som ansvarar för ansökan om avveckling eller tillfällig begränsning av skyddsrumsfunktionen, men upplysningsskyldigheten ligger hos kommunen. I en planbeskrivning ska det framgå hur planen är avsedd att genomföras, så som krav på tillstånd och dispenser för bl.a. avveckling eller tillfällig begränsning av skyddsrumsfunktion. För mer information om skyddsrum finns på: Skyddsrum och andra skyddade platser

Höga objekt

Myndigheten för civilt försvar har i uppdrag av regeringen att införa, förvalta och utveckla radiokommunikationssystemet Rakel för skydd och säkerhet. För att vindkraftverk eller andra höga objekt inte ska bli ett hinder för radiokommunikationssystemet bör placeringen av exempelvis vindkraftverk på landsbygden och höga byggnader i tätorter ske i samråd med Myndigheten för

civilt försvars verksamhet för Rakel och ledningssystem. Detta gäller konstruktioner högre än 40 meter. Bifoga i samband med remissen/samrådet koordinater och karta för vindkraftverkens eller objektens placering, för analys av signalstråken.

PTS Post- och telestyrelsen

Besvarande av fysiskt samråd

PTS är central förvaltningsmyndighet med ett samlat ansvar – sektorsansvar – inom områdena post och elektronisk kommunikation. Inom ramen för detta arbete skall PTS bland annat:

- främja tillgången till säkra och effektiva elektroniska kommunikationer enligt de mål som anges i lag (2022:482) om elektronisk kommunikation
- verka för robusta elektroniska kommunikationer och minska risken för störningar, inbegripet att upphandla förstärkningsåtgärder, samt verka för ökad krishanteringsförmåga

Vidare får PTS genom upphandling verka för att tillgodose totalförsvarets behov av posttjänster och elektroniska kommunikationstjänster under höjd beredskap, och stärka samhällets beredskap mot allvarliga störningar av elektronisk kommunikation och posttjänster i fred.

IT-infrastrukturen är en förutsättning för bland annat näringslivsutveckling, sysselsättning, forskning och innovationer, vård och omsorg, miljö och klimat, utbildning och kompetensförsörjning samt social delaktighet. Av denna anledning anser vi även att IT-infrastrukturen måste in i samhällsplaneringsprocessen på regional och kommunal nivå. Om inte IT-infrastruktur beaktas i

samhällsplaneringen finns risken att de tjänster som är beroende av infrastrukturen inte når ut till användarna. Det säkerhetspolitiska läget har också riktat fokus mot behovet av en robust civil infrastruktur. Förmågan att kommunicera är en förutsättning för att samhällets grundläggande funktionalitet ska kunna upprätthållas. Exempelvis krävs elektronisk kommunikation för att genomföra betalningar, säkerställa leveranser och återställa trasiga nät. Att civila funktioner är fungerande i händelse av höjd beredskap är också viktigt för totalförsvarets militära del. Hot mot infrastrukturen finns också i fredstid, exempelvis i form av naturhändelser såsom översvämningar, sabotage eller i samband med kriser i samhället. PTS arbetar aktivt med dessa frågor, bl.a. genom att dela ut statligt stöd till företag för att genomföra åtgärder för driftsäkra och robusta elektroniska kommunikationer.

PTS har inte tillgång till detaljinformation om hur operatörer och andra ledningsägare utformar sina nät utan hänvisar till de operatörer och ledningsägare som blir berörda inom aktuellt område för ytterligare information. I detta fall kan det vara lämpligt att kontakta nationella bredbandsaktörer samt aktuella regionala och lokala bredbandsaktörer. Kommunen bör ha en förteckning över vilka

befintliga ledningsägare som blir berörda eller liknande funktion. Exempelvis bredbandskoordinatorer bör ha information om potentiella ledningsägare gällande elektroniska kommunikationer.

Vidare driver PTS ett system för begäran om ledningsanvisning, ”ledningskollen.se”. För att identifiera vilka som är berörda ledningsägare kan en förfrågan skickas via https://www.ledningskollen.se/

PTS har i tidigare skrivelse (med hemlig bilaga 2012-01-23 dnr: 03-16005) till respektive länsstyrelse lämnat uppgifter om teleanläggningar som är att anse som riksintressen i enlighet 3 kap 8 § miljöbalken och 2 § p. 9 förordningen (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden m.m.

Underlag för samråd gällande radiokommunikation

Vindkraftverk kan störa fasta radioförbindelser (radiolänk). Därför behöver företag som projekterar för vindkraft uppgifter om vilka radioförbindelser som riskerar att bli störda. PTS tar fram underlag för samråd dvs information om vilka operatörer som har tillstånd för fast radio (radiolänk) i det aktuella geografiska området efter begäran från vindkraftsprojektören. På PTS hemsida återfinns ytterligare information: https://pts.se/radio/radiotillstand/vindkraft/

Övrigt

PTS har inga ytterligare synpunkter.

Skogsstyrelsen

Skogsstyrelsen har tagit del av presenterat underlag och är positiv till den fördjupade översiktsplanen. Vi svarar utifrån ett skogligt perspektiv. Skogsstyrelsen ansvarar för miljömålet

”Levande skogar”. Det är viktigt att värdefulla naturmiljöer, bland annat skog bevaras och att de arter som är skyddade enligt artskyddsförordningen har miljöer som säkerställs långsiktigt. Kommunen har ansvar att styra så att miljömålen på sikt uppfylls i synnerhet på egen skogsmark.

Tätortsnära skogar är av stor vikt för människors möjlighet till rekreation och välbefinnande och bör därför visas stor hänsyn när nya bostadsområden planeras. Tänk på att ta hänsyn till värdefulla natur- och kulturmiljöer, väva in hänsynen och bevara dessa i kommande bebyggelsemiljöer så långt det är möjligt. På webbplatsen www.skogsstyrelsen.se/skogensparlor finns uppgifter om miljövärden i skogen, till exempel nyckelbiotoper och formellt skyddade områden. Information om biotopskydd: https://www.skogsstyrelsen.se/agaskog/skydda-skog/biotopskydd/

Information om naturvårdsavtal:
https://www.skogsstyrelsen.se/agaskog/skyddaskog/naturvardsavtal/

Skogsstyrelsen är tillsynsmyndighet, enligt skogsvårdslagen och delar av miljöbalken, gällande skogliga åtgärder på skogsmark (mark som lyder under skogsvårdslagen). Vidare ingår bland Skogsstyrelsens uppgifter att medverka i frågor om samhällsplanering för en hållbar utveckling och hushållning med naturresurser. Vi har inga övriga synpunkter på presenterat underlag och har inte heller någon ytterligare information att tillföra ärendet.

Trafikverket

Trafikverket har inga invändningar mot planförslaget och dess översiktliga karaktär fungerar bra som ett paraply till exempelvis fördjupade översiktsplaner och tematiska tillägg.

Swedavia

Swedavia har inga synpunkter att framföra i detta samråd.

LFV

LFV har i egenskap av sakägare för CNS-utrustning inget att erinra mot förslag till ny översiktsplan för Skellefteå kommun.

Havs- och vattenmyndigheten

Havs- och vattenmyndigheten har tagit del av Länsstyrelsen Västerbottens Remiss (2538-2026) över Förslag till översiktsplan för Skellefteå kommun, Västerbottens län och tackar för möjligheten att lämna synpunkter. Havs- och vattenmyndigheten avstår från att lämna synpunkter på underlaget. Det innebär inte att myndigheten tagit ställning i sakfrågan eller till handlingarna i ärendet.

Kommentar:

Tack för synpunkterna. Synpunkterna i Länsstyrelsens bilaga besvaras inte separat, utan hanteras samlat under Länsstyrelsens yttrande. Flera av synpunkterna från både Länsstyrelsen och de myndigheter som yttrat sig genom bilagan har föranlett ändringar och kompletteringar i planhandlingarna. Samrådsredogörelsen redovisar dock inte samtliga genomförda ändringar, utan endast de huvudsakliga förtydliganden och kompletteringar som bedömts relevanta att lyfta utifrån länsstyrelsens yttrande. Ändringarna redovisas samlat och inte separat för respektive myndighet.

Invånare och besökare

Yttrande från Privatperson 1			Löpnummer: 29
Jag å många med mig vill ha tågtrafik Arvidsjaur - Jörn - Bastuträsk - Skellefteå SENAST när tågen börjar köra Umeå - Skellefteå - Luleå, TACK!! 💘 🥲 🚂			
Kommentar: Tack för din synpunkt. Skellefteå kommun ser positivt på utvecklad tågtrafik och stärkta kommunikationer i kommunen och regionen. Norrbotniabanan är en central satsning för att möjliggöra persontrafik med tåg till och från Skellefteå och för att stärka ett hållbart och robust transportsystem. Översiktsplanen kan tydliggöra kommunens långsiktiga utvecklingsinriktning och behov av satsningar på exempelvis järnvägsinfrastruktur, men kan inte själv reglera frågor om upprustning, finansiering eller trafikering av statlig järnvägsinfrastruktur. Sådana frågor, till exempel kopplade till Skelleftebanan och Tvärbanan Jörn–Arvidsjaur, hanteras genom berörda statliga och regionala planerings- och beslutsprocesser.			

Yttrande från: Privatperson 2			Löpnummer: 35
Tycker det är viktigt med nya moderna visioner, titta på Danmark t.ex. där har man knappt några barrträd som avgränsning utan man har häckar och kanske något mindre träd på eller nära tomten istället vilket ger ett öppet ljust och trevligt landskap. Våga blicka utomlands och ta inspiration. Det stora problemet med Skellefteå är för mycket hög, mörk och tät barrskog som blockerar mycket ljus och skapar en instängd känsla. Mörka, snåriga trollskogar överallt liksom, vilka faror lurar där? skulle säga att det är den största anledningen till att folk flyttar härifrån och inte vill bo här. Det viktigaste med gröna områden är att solen kan lysa upp dom, sol + grönt = bra humör. Därför tycker jag att man borde avverka en del skog och antingen spara lövträden för en glesare, lägre skog där solen kan lysa in eller bara göra gröna ängar av det istället för mer fina vyer och ett öppnare trevligare landskap.			
Kommentar: Tack för din synpunkt. Du lyfter frågor om hur grönområden påverkar upplevelsen av ljus, trygghet och trivsel i den byggda miljön. Översiktsplanen lyfter vikten av attraktiva livsmiljöer, tillgång till grönområden och rekreativa värden. Samtidigt betonas att sammanhängande skogslandskap ska värnas och att skogsbruket behöver ta hänsyn till naturvärden, friluftsliv, rennäring och andra viktiga intressen. Kommunen ser även positivt på kontinuitetsskogsbruk som ett alternativ, särskilt i tätortsnära skogar. Frågor om den konkreta utformningen, skötseln och utvecklingen av specifika grönområden samt skogsbruksåtgärder hanteras däremot inte genom översiktsplanen. En stor del av			

skogsmarken inom kommunen ägs och förvaltas dessutom av privata markägare, som ansvarar för brukandet av sin mark inom gällande lagstiftning.

Yttrande från: Privatperson 3			Löpnummer: 38
Ett nytt badhus med större alt fler "pooler" och samtidigt passa på att bygga ut träningslokalerna som är trång/små nu behövs samt en ny idrottshall som är fullstor och har större omklädningsrum. Förbättring av vägar samt fler gång- o cykelvägar behövs i anslutning till affärer, bensinstation, badhus och malmhallen. Allt detta ovan handlar om samhället Boliden.			
Kommentar: Tack för din synpunkt. Tillgång till idrotts- och fritidsanläggningar samt trygga och tillgängliga gång-, cykel- och vägförbindelser är viktiga frågor för Bolidens utveckling och attraktivitet. Frågorna är dock av sådan detaljeringsgrad att de inte hanteras inom ramen för översiktsplanen, utan prövas i kommunens verksamhetsplanering, investeringsprocesser och i mer detaljerad planering.			

Yttrande från: Privatperson 4			Löpnummer: 40
En samordning mellan översiktsplanen (ÖP) och den fördjupade översiktsplanen för Skelleftedalen (FÖP), som nyligen varit ute på samråd, förefaller nödvändig. Min tolkning är att den kommunövergripande översiktsplanen kommer att antas före FÖP Skellefteådalen. I handlingarna till FÖP har kommunen bland annat redovisat områden avsedda för bostadsbebyggelse inom strandskyddat område. Mot denna bakgrund anser jag att det vore både lämpligt och konsekvent om kommunen anpassade handlingarna till ÖP och pekade ut dessa områden som LIS-områden (landsbygdsutveckling i strandnära lägen), för att möjliggöra framtida bebyggelse och underlätta dispens från nuvarande strandskydd. Jag tänker här särskilt på ett område i Södra Bergsbyn. Trots sitt relativt centrala läge i Skellefteå har Södra Bergsbyn tydlig landsbygdskaraktär. Motsvarande bedömning gäller även för Stackgrönnan, som har samma landsbygdskaraktär och där ett tillskott av permanentboende skulle kunna bidra positivt till lokal service, skolverksamhet och den lokala ekonomin. Även detta område skulle därmed kunna vara lämpligt att ingå i ett LIS-område. Det finns sannolikt ytterligare områden inom FÖP Skelleftedalen som borde klassificeras som landsbygd i detta sammanhang. Ett medskick till kommunens arbetsgrupper för dessa handlingar att ta en funderare kring. Om det överhuvudtaget ska vara möjligt att genomföra bostadsbebyggelse inom strandskyddsområde i enlighet med vissa utpekade områden i FÖP Skellefteådalen, bör kommunen i ÖP ange dessa som LIS-områden, så att strandskyddsdispens kan prövas och i förekommande fall medges enligt gällande regelverk.			

I annat fall måste kommunen förlita sig på att pågående statliga utredningar, såsom Ett reformerat strandskydd (Dir. 2025:59), som ska redovisas senast den 30 juni 2026, landar i lättnader av dispensregler eller allmänna ändringar kring strandskyddets omfattning för att vissa bostadsområden ska bli möjliga. Utfallet av denna utredning är dock ännu osäker.

Mot denna bakgrund framstår det som mer ändamålsenligt att antingen samordna ÖP med FÖP Skelleftedalen genom att peka ut relevanta LIS-områden i ÖP inom FÖP Skelleftedalens område, eller alternativt att ta bort de ytor inom strandskyddat område som i dagsläget redovisas för bostadsändamål i FÖP Skelleftedalen.

Det kan slutligen konstateras att det, när resultaten av den nämnda utredningen blivit klara, eventuellt kan finnas anledning för kommunen att på nytt justera eller anpassa handlingarna för både ÖP och FÖP Skellefteådalen innan antagande, särskilt i det fall vissa lättnader i strandskyddsreglerna föreslås som ger Skellefteå förutsättningar för att lättare få till en bostadsförtätning längs med exempelvis älvens strandlinjer.

Kommentar:

Tack för synpunkten. Den kommunövergripande översiktsplanen och den fördjupade översiktsplanen för Skelleftedalen har samordnats utifrån respektive plans syfte och geografiska avgränsning.

Kommunen har sedan tidigare prövat förutsättningarna för landsbygdsutveckling i strandnära lägen genom LIS-planen. I den planen definieras landsbygden som hela kommunen utom Skelleftedalen, eftersom Skelleftedalen har en annan karaktär och andra utvecklingsförutsättningar än övriga delar av kommunen. Områden inom Skelleftedalen har därmed inte bedömts vara aktuella för utpekande som LIS-områden. Kommunen bedömer därför att det inte är aktuellt att komplettera översiktsplanen med ytterligare LIS-områden.

Förening eller organisation

Yttrande från: Lantbrukarnas Riksförbund Skellefteå			Löpnummer: 58

Remissvar från Skellefteå LRF avdelning angående Skellefteå kommuns Översiktsplan 2045

Det finns en del goda intentioner i översiktsplanen, som att det behövs ytterligare satsningar på infrastruktur i vägnätet och att det behövs åtgärder i de olika kommundelarna för att serviceorterna ska kunna fortsätta ha en utveckling.

När det gäller det lokala vägnätet, så är de för jord och skogsbruket mycket viktiga med tanke på de stora transportvolymer som de areella näringarna har, dels interna transporter men också till olika förädlingsindustrier (mejerier, slakterier, sågverk, massaindustrier).

I översiktsplanen tar man upp att en utveckling mot en rundare och närmare stad vilket kan betyda att man vill ta åkermark i anspråk för bebyggelse. Från LRF tar vi mycket bestämt avstånd från detta.

Vi behöver ha kvar all den produktiva åkermark som finns runt Skellefteå både av beredskapsskäl och för att för sörja en växande befolkning. Klimatförändringar kommer att höja värdet och betydelsen av att åkermark inte tas i anspråk för exploatering.

Vi vill också framhålla att exploatering av åkermark strider mot miljökvalitetsmålet 13. Ett rikt odlingslandskap.

För LRF är det också viktigt att kommunen satsar mer på serviceorterna på landsbygden, så det finns underlag för skolor, vård, omsorg och handel även där.

Kommentar:

Tack för synpunkterna. Kommunen delar uppfattningen att de areella näringarna är viktiga för kommunens utveckling, beredskap, sysselsättning, livsmedelsförsörjning och landskapsbild. Även ett väl fungerande vägnät är av stor betydelse för jord- och skogsbrukets transporter och för landsbygdernas utveckling.

Kommunen delar även uppfattningen att jordbruksmark är en långsiktig resurs som ska värnas. Översiktsplanen har kompletterats och förtydligats avseende jordbruksmarkens värden och förutsättningarna för när brukningsvärd jordbruksmark kan tas i anspråk. Planen utgår från miljöbalkens bestämmelser om hushållning med jordbruksmark, vilket innebär att brukningsvärd jordbruksmark endast får tas i anspråk när det är nödvändigt för att tillgodose ett väsentligt samhällsintresse och när behovet inte kan tillgodoses genom annan markanvändning. Kommunen har även tagit fram ett särskilt PM om jordbruksmark som underlag till översiktsplanen.

Översiktsplanens inriktning är att stärka både staden, tätorterna och landsbygderna utifrån deras olika förutsättningar och roller. Utvecklingen av serviceorter och landsbygder är därför en viktig del av kommunens långsiktiga ortsstruktur och utveckling.

Yttrande från: Centerpartiet			Löpnummer: 60

Centerpartiets ändringsförslag till Föp Skellefteå kommun 2045

Renskötsel. Ändring i en formulering sidan 18 ”Areella näringar” 1: a stycket: Kommunen ska konsultera berörda samebyar tidigt i planeringsprocessen och säkerställa att deras kunskap om bl a betesområden, flyttleder och funktionella samband tas tillvara och tillskrivs särskild vikt i det fortsatta planeringsarbetet.

2:a stycket: ”Vid större ingrepp ska kumulativa effekter på rennäringen bedömas tidigt. Planeringen ska ta betydande hänsyn till både den enskilda etableringens påverkan och den sammanlagda effekten av flera ingrepp över tid inom samma område.”

Ang. byggande på jordbruksmark: inga bostadsområden! men går det att ge tillåtelse med enstaka nybyggen på våra landsbygder?

Kommentar:

Tack för synpunkterna. Kommunens kommentarer redovisas nedan.

Rennäring

Frågor om rennäringens förutsättningar, dialog med berörda samebyar och behovet av att beakta kumulativa effekter har behandlats i arbetet med översiktsplanen. Synpunkterna har delvis beaktats genom förtydliganden i planhandlingarna. Ett särskilt PM har även tagits fram som stöd för hanteringen av rennäringens intressen i den fortsatta planeringen.

Jordbruksmark

Frågor om byggnation på jordbruksmark behöver prövas utifrån gällande lagstiftning och de förutsättningar som finns på den aktuella platsen. Även mindre åtgärder och enstaka bostadshus kan omfattas av bestämmelserna om brukningsvärd jordbruksmark. Bedömningar behöver därför göras i det enskilda fallet med hänsyn till jordbruksmarkens värden, möjligheten till fortsatt brukande och gällande rättspraxis.

Kommunala bolag, nämnder och förvaltningar, regionen och andra kommuner

Yttrande från: Skellefteå buss			Löpnummer: 37

Sammanfattning

Skellefteå Buss AB ser positivt på att Skellefteå kommun tar fram en ny översiktsplan med sikte på 2045. För att nå planens ambitioner om hållbar tillväxt och attraktiva livsmiljöer behöver mobilitetssystemet ges en mer styrande roll i samhällsplaneringen.

Det är viktigt med ett sammanhållet mobilitetssystem där kollektivtrafik, gång och cykel utgör grunden. Genom att minska beroendet av privat bil kan mark frigöras för grönytor, mötesplatser och stadsliv, samtidigt som tillgängligheten förbättras. Detta är också en avgörande förutsättning för att minska transportsektorns klimatpåverkan och nå uppsatta klimatmål. Det är samtidigt viktigt att understryka att även en omställning till fossilfria personbilar, såsom elbilar, inte löser utmaningen med markanvändning, då dessa kräver samma utrymme för vägar och parkering.

Det bör vara möjligt att bo och verka i hela kommunen utan att vara beroende av egen bil. Detta förutsätter attraktiva och tillförlitliga kollektiva reselösningar, starka stråk, flexibla trafikformer samt en tydlig prioritering av yteffektiva transportslag i planeringen. Samtidigt behöver översiktsplanen skapa förutsättningar för framtida mobilitetslösningar, såsom autonoma transporter och digitalt integrerade tjänster.

Beskrivning av ärendet

Den utveckling som kommunen står inför, med fortsatt tillväxt, industriell omställning och förändrade resmönster, innebär stora möjligheter men också betydande utmaningar. I detta sammanhang blir transportsystemets utformning en avgörande fråga för att skapa ett hållbart och attraktivt samhälle, där minskad klimatpåverkan behöver vara en bärande utgångspunkt.

Vi vill särskilt betona behovet av att gå från ett traditionellt synsätt på trafikplanering till ett mer integrerat perspektiv där mobilitet ses som ett sammanhållet system. I ett sådant system planeras inte kollektivtrafik, gång, cykel och bil var för sig, utan som delar av en helhet där de tillsammans skapar tillgänglighet. För att lyckas med detta behöver översiktsplanen tydligare ange att de kollektiva och yteffektiva färdsätten ska utgöra grunden i detta system, då dessa också är centrala för att minska utsläpp och energianvändning i transportsektorn.

En central utgångspunkt bör vara att minska samhällets beroende av privat bil. Detta är inte enbart en klimatfråga, utan handlar i lika hög grad om hur vi använder mark och skapar livsmiljöer. Samtidigt är det tydligt att en hög andel bilresor medför betydande utsläpp av växthusgaser och energianvändning. Även vid en övergång till eldrivna personbilar och andra fordon, kvarstår dock den grundläggande utmaningen att biltrafiken är ytkrävande och tar stora markytor i anspråk. Genom att i stället prioritera kollektivtrafik, gång och cykel kan värdefull mark frigöras för grönytor, mötesplatser och stadsliv, samtidigt som klimatpåverkan från transportsystemet minskar. Det skapar i sin tur mer attraktiva, trygga och levande miljöer för

invånare och besökare. Fordonsfria ytor kan med fördel utvecklas i centrala lägen, kring skolor, och i bostadsnära miljöer och utformas för att möta olika behov över tid.

För att denna omställning ska vara möjlig krävs dock att alternativen till bilen upplevs som reella och attraktiva. Kollektivtrafiken behöver därför utvecklas till ett förstahandsval, inte ett komplement. Det innebär att den måste erbjuda konkurrenskraftiga restider, hög tillförlitlighet och en upplevd enkelhet i hela reskedjan. En väl fungerande och attraktiv kollektivtrafik är också en av de mest effektiva åtgärderna för att minska transportrelaterade utsläpp. Hållplatser och bytespunkter behöver utformas med stor omsorg så att de upplevs som trygga, tillgängliga och funktionella, samtidigt som byten mellan olika färdsätt sker smidigt och intuitivt. Både vägar och hållplatser måste vara anpassade för olika trafikslag och målgrupper (barn, äldre, funktionsnedsättningar) så att resandet kan ske tryggt och säkert i alla väderslag. Kommunen behöver säkerställa att pendlarparkeringar på landsbygden/tätorter kan bli tillgängliga oavsett vem som äger dem så att olika fordonsslag kan komplettera varandra på strategiska platser.

En särskilt viktig aspekt i en kommun som Skellefteå är att mobilitetssystemet måste fungera i hela geografin. Det ska vara möjligt att bo och verka i såväl stad som mindre orter och landsbygd utan att vara beroende av egen bil. För att nå dit krävs en kombination av starka kollektivtrafikstråk och flexibla lösningar, såsom anropsstyrd trafik och digitala mobilitetstjänster. Dessa behöver integreras i ett sammanhållet system där resenären enkelt kan planera och genomföra hela sin resa, oavsett färdsätt. Även här är klimatperspektivet centralt, då tillgängliga alternativ till bilen i hela kommunen är avgörande för att minska klimatbelastning på systemnivå.

I detta sammanhang är det också viktigt att översiktsplanen tar höjd för den snabba teknikutvecklingen inom mobilitetsområdet. Autonoma transporter, uppkopplade fordon och nya former av delad mobilitet har potential att förändra både resmönster och hur trafiksystemet utformas. På sikt kan autonoma lösningar exempelvis bidra till ökad tillgänglighet i glesare delar av kommunen, effektivare trafikering och bättre resursutnyttjande. Rätt utformade kan dessa lösningar också bidra till minskad klimatpåverkan genom högre nyttjandegrad av fordon och minskat behov av privat bilinnehav. För att möjliggöra denna utveckling behöver kommunen skapa planeringsmässiga förutsättningar, såsom flexibla ytor, anpassningsbar infrastruktur och en öppenhet för att testa och införa nya lösningar i takt med att tekniken mognar.

Mot denna bakgrund vill Skellefteå Buss AB betona vikten av att översiktsplanen tydligt styr mot ett sammanhållet, yteffektivt och framtidssäkrat mobilitetssystem där kollektiva reseslag prioriteras. Genom att skapa attraktiva alternativ till bilen kan kommunen lägga grunden för en långsiktigt hållbar utveckling med hög tillgänglighet, minskad klimatpåverkan, god livsmiljö och stark konkurrenskraft i hela Skellefteå. Översiktsplanen som sträcker sig ända till 2045 borde också ta ett utökat grepp om luftrummet med tanke på att drönarutvecklingen och elflyg för kortare sträckor sannolikt kommer att få ett få ett större genomslag och bör i så fall hänga ihop med mobilitet på mark.

Samtidigt möjliggör digitala tjänster nya sätt att planera, boka och kombinera resor, vilket suddar ut gränserna mellan olika trafikslag. Även arbetslivets förändring, med ökad flexibilitet och distansarbete, påverkar resmönster och efterfrågan över tid och rum. För att möta dessa förändringar behöver översiktsplanen vara tillräckligt flexibel och framtidsorienterad, så att den

inte låser fast strukturer utifrån dagens beteenden utan i stället möjliggör en utveckling mot mer hållbara, delade och resurseffektiva mobilitetslösningar.
Kommentar: Tack för synpunktenra. Skellefteå kommun delar bedömningen att mobilitetssystemet är en central förutsättning för en hållbar samhällsutveckling. Översiktsplanen betonar vikten av att utveckla ett transportsystem där kollektivtrafik, gång- och cykeltrafik samspelar och skapar förutsättningar för ett hållbart resande. Planen lyfter även betydelsen av bytespunkter, god tillgänglighet för olika grupper samt att utveckla hållbara resmöjligheter i både stad, tätorter och landsbygd. Översiktsplanen ska skapa långsiktiga förutsättningar för ett hållbart och flexibelt mobilitetssystem. Frågor om framtida teknikutveckling, exempelvis autonoma transporter, nya mobilitetstjänster och utvecklingen av luftrummet, är viktiga att följa och kan utvecklas vidare i kommande trafikplanering och andra tematiska planeringsunderlag.

Samhällsbyggnadsnämnden			Löpnummer: 65
Gator och parker *Park & natur* Grönstruktur kategoriseras av Boverket som en av tre grundläggande strukturer för den fysiska planeringen, tillsammans med bebyggelse- och infrastruktur. I ÖP:ns markanvändningskarta visas infrastruktur och bebyggelse (via tätorter) men inte grönstruktur. Värdetrakter och riksintressen för natur bör redovisas i markanvändningskartan, särskilt eftersom kommunen saknar annat strategiskt planeringsdokument för grönstrukturen kan redovisas (exempelvis grönplan). För att kunna integrera biologisk mångfald och ekosystemtjänster i den fysiska planeringen behöver befintliga värden i grönstrukturen och deras kopplingar emellan varandra redovisas i kartan. Utan denna grund för grönstrukturen i ÖP:n blir det svårare att prioritera rätt och planera effektivt senare i planeringskedjan. *Trafik* Önskar gärna ett tillägg i riktlinjer för bostäder, fritid och skola/förskola: • att nya större bostadsområden i landsbygdsområden bör om möjligt lokaliseras i närhet till kollektivtrafikstråk • att nya fritidsanläggningar, förskolor och skolor lokaliseras i närhet till kollektivtrafikstråk samt gång- och cykelvägnät om möjligt. Det finns längs de större länsvägarna brister för oskyddade trafikanter och kollektivtrafikens infrastruktur. Detta bör framgå i de beskrivande texterna. Den hållbara mobiliteten, i texten beskriven som gång, cykel och kollektivtrafik, bör kompletteras med att nya typer av mikromobilitet växer fram. Dessa skapar nya utmaningar och behov av åtgärder i trafikmiljöerna samtidigt som de möjliggör för fler människor att resa hållbart.			

Vatten och avfall

Vatten och avlopp

Översiktsplanen utgör ett viktigt strategiskt dokument för kommunens långsiktiga utveckling, där en hållbar och robust vatten- och avloppsförsörjning är en grundläggande förutsättning för såväl bostadsbyggande som näringslivsutveckling och klimatanpassning. Samhällsbyggnad ser positivt på planens ambitioner att främja en hållbar samhällsutveckling, och vill samtidigt betona vikten av att vatten- och avloppsfrågorna integreras tidigt och tydligt i den fysiska planeringen.

Samhällsbyggnad vill framhålla att översiktsplanens struktur med fördel kan utvecklas för att tydligare särskilja vad som utgör riktlinjer respektive beskrivande text. I nuvarande utformning förekommer riktlinjer inskrivna i löptext i anslutning till tabellen ”Riktlinjer för vatten och avlopp”, vilket riskerar att skapa otydlighet i det fortsatta arbetet. Vidare bedöms vissa riktlinjer vara för detaljerade för översiktsplanens nivå och lämpar sig bättre för strategidokument eller tematiska tillägg. Riktlinjerna för vatten utgör i detta avseende ett gott exempel på en mer ändamålsenlig detaljnivå.

Samhällsbyggnad förstår intentionen i skrivningen om att dagvattenledningar direkt till recipient endast bör användas när alternativa lösningar och påverkan på recipienten har utretts. Samtidigt vill Samhällsbyggnad uppmärksamma att en sådan formulering kommer att medföra betydande konsekvenser i form av ökade kostnader, större markanspråk och förlängda ledtider i utvecklingsprojekt. Om skrivningen ska ingå bör dessa konsekvenser tydliggöras.

Samhällsbyggnad vill uppmärksamma att kravet på att tekniska system ska utformas för att klara minst ett skyfall motsvarande ett 100-årsregn, särskilt i kombination med ovanstående skrivningar om dagvattenhantering, riskerar att bli mycket kostnadsdrivande. Som exempel kan nämnas en genomförd utredning av dagvattenhantering i Boliden, där en anläggning dimensionerad för ett 10-årsregn beräknades uppgå till cirka 100 miljoner kronor och med ett ytanspråk på ca 1 ha. En ytterligare skärpning av dimensioneringskraven skulle innebära avsevärt högre kostnader och ytanspråk.

Samhällsbyggnad föreslår att formuleringen om att ”VA-försörjning ska planeras och byggas ut i takt med bebyggelseutvecklingen” justeras. Samhällsbyggnad bedömer att en mer ändamålsenlig formulering är att VA-försörjningen ska utredas och anpassas i takt med förändringar i bebyggelse och befolkning.

Utredning och anpassning av VA-infrastrukturen är särskilt viktig i de områden där infrastrukturen är högt belastad, exempelvis att kapaciteten i dricksvattenproduktionen, i avloppsreningen, eller VA-ledningsnätet är begränsad. I sådana fall blir det avgörande att utreda nödvändiga produktionsombyggnader, såväl vad gäller tekniskt och finansiellt, som tid för genomförande av nödvändiga åtgärder. Dessa tidiga utredningar behöver vara en del i de beslutsunderlag som presenteras i alla exploateringsärenden. På samma sätt vid VA-omvandlingsområden, dvs. områden med ökande andel av permanentboende i tidigare fritidshusområden.

Samhällsbyggnad förordar att man är framsynt i den fysiska planeringen och att man arbetar med fördröjningsanläggningar samt multifunktionella ytor för att motverka de negativa

effekterna av skyfall. Utmaningen med 100-årsregn är verkligen en samhällsutmaning som ställer krav på alla aktörer.

Avfall

Översiktsplanen utgör ett viktigt strategiskt dokument för kommunens långsiktiga utveckling, där en hållbar avfallshantering är en grundläggande förutsättning för en cirkulär ekonomi för såväl bostadsbyggande som Näringslivsutveckling. Detta för att få en klättring uppför avfallstrappan.

Samhällsbyggnad ser därför positivt på planens ambitioner att främja en hållbar samhällsutveckling, och vill samtidigt betona vikten av att avfallsfrågorna integreras tidigt och tydligt i den fysiska planeringen.

Det sker just nu en stor förändring inom avfallsområdet där insamling av förpackningar ska ske fastighetsnära. Dagens återvinningsstationer kan därför komma att få en annan inriktning jämfört med idag, exempelvis med större fokus på stora plast- och pappersförpackningar.

Vi vill därför medvetandegöra att nomenklaturen för vad som benämns som återvinningsstationer, med tillhörande uppgifter, kan komma att ändras.

Kommentar:

Tack för synpunkterna. Kommunens kommentarer redovisas nedan.

Besvarande av Park och Naturs synpunkter:

Kommunen delar bedömningen att grönstruktur, biologisk mångfald och ekologiska samband är grundläggande för den fysiska planeringen. Planförslaget har därför utvecklats genom förtydligade texter och riktlinjer om grön och blå infrastruktur, ekosystemtjänster och spridningssamband. Planen har även kompletterats med riktlinjer om att grönstrukturens värden, funktioner och samband bör analyseras i kommande fördjupade översiktsplaner samt att ytterligare planeringsunderlag kan behöva tas fram inför exploatering av nya områden.

Markanvändningskartan i den kommunövergripande översiktsplanen är avsedd att redovisa den övergripande mark- och vattenanvändningen och bygger i huvudsak på kommunens fördjupade och tematiska översiktsplaner. Mer detaljerade ställningstaganden redovisas därför i dessa planer. Översiktsplanen har därför kompletterats med en riktlinje om att grönstrukturens värden, funktioner och samband bör analyseras och redovisas i kommande fördjupade översiktsplaner, bland annat genom en indelning i områden som ska värnas, bevaras eller där värden kan ersättas.

Besvarande av Trafiks synpunkter:

Översiktsplanen utgår från att ny bebyggelse i första hand ska utvecklas i anslutning till befintliga orter och bebyggelsestrukturer för att bidra till en sammanhållen och robust bebyggelseutveckling. Detta stärker samtidigt förutsättningarna för kollektivtrafik, gång- och cykeltrafik samt effektiv användning av befintlig infrastruktur och service. Mot denna bakgrund bedöms planens nuvarande ställningstaganden och riktlinjer vara tillräckliga och några ytterligare riktlinjer föreslås därför inte.

Synpunkten om länsvägar med oskyddade trafikanter och kollektivtrafik ses över till antagandet och frågor om mikromobilitet bedöms vara för detaljerade för den kommunövergripande

översiktsplanen och lämpar sig bättre att hantera inom ramen för kommunens trafikprogram och annan mer detaljerad planering.

Besvarande av VA:s synpunkter:

Avsnittet om vatten och avlopp har reviderats mellan samråd och granskning. Skrivningarna har utvecklats för att tydligare beskriva förutsättningarna för kommunal och enskild VA-försörjning samt behovet av att tidigt beakta vatten- och avloppsfrågor i samband med bebyggelseutveckling. Riktlinjerna har också setts över och anpassats till en mer strategisk nivå, bland annat genom att betona att VA-försörjningen ska utredas och anpassas i takt med förändringar i bebyggelse och befolkning. Synpunkterna avseende konsekvenserna av olika ställningstaganden har beaktats i revideringen av planhandlingen. Planens skrivningar har därför utformats för att ge vägledning i den fortsatta planeringen, samtidigt som de behöver kunna tillämpas utifrån lokala förutsättningar och de avvägningar som görs i efterföljande planering och utredningar.

Avsnittet om dagvatten har kompletterats och förtydligats med skrivningar om vattenkvalitet, recipienter, naturbaserade lösningar, uppströmshantering och klimatanpassning. Planen lyfter även behovet av att avsätta ytor för dagvattenhantering och hänvisar till kommunens pågående arbete med VA-plan, vattentjänstplan och dagvattenstrategi.

Besvarande av Avfalls synpunkter:

Avfallsfrågor är en viktig del av en hållbar samhällsutveckling och den cirkulära ekonomin. Synpunkterna avseende behovet av att beakta avfallshantering tidigt i planeringen noteras. Informationen om pågående förändringar inom avfallsområdet samt att funktioner och benämningar kopplade till återvinningsstationer kan komma att förändras över tid har också beaktats.

Yttrande från: Skellefteå museum			Löpnummer: 53

BAKGRUND

Översiktsplanen är framtagen av Skellefteå kommun för att redovisa den långsiktiga inriktningen för mark- och vattenanvändningen samt den byggda miljön i hela kommunen. Skellefteå museum yttrar sig främst nedan om de delar som rör kulturmiljö, bebyggelse, byggnader och fornlämningar.

KOMMENTARER (Del 1, Samrådsförslag planförslag)

Kulturmiljö

Vi förstår att ÖP:n utgör en generell beskrivning av förhållningssätt i planeringen. Däremot är det viktigt att läsaren ska förstå de beskrivande begreppen. Att dessa är tillräckligt konkreta för att kunna ta hänsyn till i planarbetet. Det gäller begrepp så som robust och redundans som kan behöva konkretiseras för att förstå och kunna använda. Lika så ortvariation, vad innebär det? Definiera gärna tydligare. (Sida 12).

I del 1. används ordet ”kulturvärde” flertalet gånger. Detta begrepp används ju när det rör bebyggelse, men gällande landskap och värdefulla kulturmiljöer ska kulturmiljövärde användas. Vi skriver med begreppsförklaringar för kulturhistoria och kulturmiljö, se nedan.

Begrepp

Kulturhistoria kallas vetenskapen om de av människans kulturella situationer, vilka studeras ur ett historiskt perspektiv. Kulturhistoria kombinerar ett antropologiskt tillvägagångssätt på historien för att undersöka de kulturellt specifika tolkningarna av människornas erfarenhet av sin samtid. Kulturhistorien undersöker således narrativa beskrivningar av historien, men också övriga källmaterial för att utröna hur människor uppfattade och hanterade sin samtid. Kulturhistoria – Wikipedia.

Kulturmiljö – avser hela den av människor påverkade miljön, det vill säga som i varierande grad präglats av olika mänskliga verksamheter och aktiviteter. En kulturmiljö kan preciseras och avgränsas till att omfatta en enskild anläggning eller lämning, ett mindre eller större avsnitt av landskapet, en bygd eller en region.

Det kan röra sig om intensivt utnyttjade stads- eller industriområden såväl som extensivt påverkade skogs- eller fjällandskap. Kulturmiljön omfattar inte bara landskapets fysiska innehåll utan även immateriella företeelser som ortnamn eller sägner som är knutna till en plats eller ett område. Kulturmiljön är en del av kulturarvet. Definition av kulturarv och kulturmiljö – Riksantikvarieämbetet.

I del 1, samrådsförslag, planförslag, i boxen Riktlinjer för kultur (sid 37) står det följande i planförslaget: ”Befintliga kulturmiljöer och mötesplatser, såsom bibliotek, hembygdsgårdar och kulturhus, ska värnas och utvecklas i samverkan med civilsamhälle och föreningsliv i takt med att kommunen växer.” Det är positivt att man lyfter fram kulturmiljöer men här bör formulering och ordbruk starkt omvärderas. Som stycket läses nu förvirras läsaren och ordet används på ett felaktigt sätt.

Bebyggelse

I sammanhang om besöksnäringen nämns Bonnstan som exempel som bidrar till kommunens identitet och besöksvärde. Det är bra, men här bör fler exempel nämnas. Att det blir tydligt att en mångfald av kulturmiljöer behövs, som alla kan identifiera sig med. I Skellefteå där industrin historiskt starkt präglat vårt landskap och bebyggelse är våra industrihistoriska miljöer relevanta att nämna, så som Örviken, Finnfors och miljöerna kring kusten som varit platsen för sjöfart och sågverk m.m. Bonnstan är såklart intressant att nämna, liksom Nordanå som är del av samma riksintresse.

Det är bra att cirkulära flöden beskrivs för byggnationer, ändringar och tillägg (sida 43).

Riksantikvarieämbetet (RAÄ) tog fram en varsamhetstrappa som är intressant att ta del av i sammanhanget, inför Byggnadsvårdsåret 50 år (se bilaga).

KOMMENTARER (Del 2, Samrådsförslag planförslag)

Kulturmiljö

Planförslaget skriver under rubriken Kulturmiljö första stycket ”Kulturvärden kan finnas i byggnader, anläggningar och lämningar, men också i större sammanhängande miljöer, odlingslandskap, bruksmiljöer, byastrukturer och industrilandskap. Ofta handlar kulturmiljö om

historiska eller kulturhistoriska miljöer eller byggnader, men det kan också handla om sådant som är särskilt värdefullt från miljömässig eller konstnärlig synpunkt. Synen på vad som är värdefullt kan förändras över tid i takt med nya kunskaper och perspektiv". **Här anser vi att fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar saknas och ska ingå.**

Arkeologi

Fornlämningar

Det är bra att fornlämningar och övriga kulturlämningar berörs i planförslaget. Men det bör göras vissa faktakorrigeringar och omformuleringar av innehållet då det inte stämmer med rådande kunskapsläget gällande fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar. I kapitel Kulturmiljö under rubriken Fornlämningar (sid 9 andra stycket) går att läsa: "Vid kustlinjen, men också i inlandet vid vattendrag och sjöar, finns lämningar efter boplatser från stenåldern. I inlandet och i vissa delar av skogslandskapet förekommer andra typer av lämningar, så som fångstgropar (använda för jakt) och spår efter tjärframställning".

Dagens kunskapsläge visar att det inte bara är boplatser som tillskrivs stenåldern som finns i inlandet eller att de enbart finns längs älvar och i inlandet. Påståendet är felaktigt. Gruppen boplatser gäller boplatser från flera tidsåldrar och för att inte missleda läsaren bör detta specificeras eller mer generellt beskriva att boplatser från alla tidsåldrar förekommer i kust, skogsland och inland.

Vidare gäller samma sak med påståendet att: I inlandet och i vissa delar av skogslandskapet förekommer andra typer av lämningar, så som fångstgropar (använda för jakt) och spår efter tjärframställning". Dessa lämningar är de lämningsgrupper som är flest till antalet och det beror främst på deras funktioner och bruk. Men lämningstyperna förekommer i kustområdet, skogslandet och inlandet tillsammans med en annan lämningsgrupp som också är många till antalet. Exempelvis är lämningar efter tjärframställning och kolframställning många. Lämpligen bör planförslaget specificerat alla lämningsgrupper som är många till antalet i kommunen, då man valt att lyfta fram fornlämningsgrupper som det är flest av. Då bör beskrivningen göras från faktiskt kunskapsläge, som beskriver bilden med; fångstgropar, skogsbrukslämningar, så som tjärdalar och kolbottnar. Men även boplatser, (exempelvis boplats, härdar, boplatsgropar och boplatsvallar) förekommer i kustområdet, skogslandet och inlandet. För kusten finns specifika lämningar som gravar från olika tider och fisklägen.

I under rubriken fornlämningar i kapitlet kulturmiljö går att läsa i sista stycket: "Även samiska kulturlämningar kan finnas, särskilt längre från kusten i områden där renskötsel och traditionella näringar har bedrivits".

"Kan finnas och särskilt längre från kusten" signalerar att samiska lämningar inte finns i kustområdet. Detta påstående är felaktigt och bör korrigeras, samiska lämningar förekommer över hela kommunens yta, från kust till inland. Detta gäller även lämningar efter renskötsel, som förekommer i hela kommunens yta, från kust till inland. Planförslaget bör som ett minimum använda formuleringen som miljökonsekvensbeskrivningen belyser. Där skriver man (MKB sid 26): "Även samiska kulturlämningar finns i landskapet, särskilt längre från kusten i områden där renskötsel och traditionella näringar har bedrivits". I ändringen från MKB till planförslag, ges en missvisande och felaktig bild av vilka lämningar som finns i kommunen och vart i kommunen dessa förekommer. Resultatet blir att samiska lämningar

underkommuniceras och läsare uppfattar det som att samiska lämningar bara förkommer och uppträder i skogslandet och inlandet.

På sida 9 stycke 5 kan man läsa ”I inlandet och i vissa delar av skogslandskapet där det förekommer mycket älg finns andra typer av lämningar, som fångstgropar (använda för jakt) och spår efter tjärframställning.” Vi föreslår att ni skriver ”I inlandet, skogslandet och delar av kusten där det förekommer mycket älg finns andra typer av lämningar, som och spår efter tjär- och kolframställning, fångstgropar (använda för jakt), vid den direkta kusten är fisklägen och rävfångst anläggningar mer vanliga”.

Under rubriken Ställningstagande skriver Planförslaget: ”Kulturmiljöer är en viktig del av Skellefteås identitet och attraktionskraft. Kommunen ska i planering och beslut värna och ta tillvara kulturhistoriska värden, både i utpekade riksintressen och i andra värdefulla miljöer enligt byggnadsordningar och kulturmiljöprogram”. Här bör man fundera över vad som utelämnas och om det enbart är kulturhistoriska värden man ska värna och ta tillvara. Då man väljer att inte beröra eller nämna fornlämningar eller övriga kulturhistoriska lämningar, ges utrymme för att detta inte ska värnas i planering och beslut. Det ger en felaktig bild av kommunens roll och ansvar och notera att det finns lagar som behöver efterföljas. Kulturmiljölagen (Kulturmiljölag (1988:950) KML), Miljöbalken (Miljöbalk (1998:808) och Plan och bygglagen (Plan- och bygglag (2010:900).

Vidare i Ställningstagande (sid 9 sista stycket) saknas enligt museet planer och program som bör uppdateras. I sista stycket: ”Kommunen behöver fortsatt löpande inventera och uppdatera underlag om särskilt värdefulla byggnadsverk, allmänna platser och bebyggelseområden. Underlagen ska kompletteras där behov och bristande underlag finns. Detta gäller även kommunens karttjänster”.

Då planförslaget specificerar underlag som ska uppdateras, bör även Våra kulturmiljöer – Kulturmiljöprogram för Skellefteå kommun tas med. Våra kulturmiljöer är från 2006. Museet anser att underlaget är utdaterat, då det ur ett arkeologiskt perspektiv inte innehåller nuvarande kunskapsläge. Om kulturmiljöprogrammet på något sätt ska kunna användas som underlag i planering eller beslut måste ett nytt program tas fram.

I rubriken för Riktlinjer för kulturmiljö (sid 9 stycke 4) skriver planförslaget: ”Kulturmiljöprogram, byggnadsordningar och övriga inventeringar fungerar som underlag vid detaljplanering, förhandsbesked och bygglov. Lovprövning sker genom fastställd process med Skellefteå museum”. Planförslaget skriver även: ”Kulturmiljöprogram, byggnadsordningar och övriga inventeringar utgör utpekandet av de objekt som redovisas i översiktsplanen”. Med bakgrund i vad som tidigare har tagits upp i Ställningstagande delen så är det av vikt tycker museet att man omvärderar Ställningstagande delen och även inkluderar en uppdatering av Våra kulturmiljöer – Kulturmiljöprogram för Skellefteå kommun.

I Riktlinjer för kulturmiljö (sid 9 stycke 2) ”Planering och prövning ska utgå från befintliga kulturmiljövärden och de värden som ligger till grund för riksintressen för kulturmiljövården. Inom sådana områden ska kulturmiljövärden vara styrande för användning och utveckling, och vid större förändringar kan fördjupade kulturmiljöanalyser vara aktuella”. Stycket ger upphov till att läsaren riskerar att missförstå. Är planförslagets tanke att användas enbart vid planering och prövning i ingrepp i riksintressen. Då kan det vara aktuellt med en **kulturmiljöanalys**. Men syftar man till planering och prövningar gällande kulturmiljöer och kulturmiljövården bör **kulturmiljöunderlag** användas.

Sista punkten i textboxen på sidan 9 går att läsa följande ”Fornlämningar och möjliga fornlämningsmiljöer ska beaktas tidigt i fysisk planering och vid exploatering. Om fornlämning berörs ska åtgärder anpassas så att skador undviks, i dialog med berörd myndighet. ”.

Övriga kulturhistoriska lämningar har visserligen inte samma lagskydd som en fornlämning men de ska ges/visas hänsyn ändå. Det är inte fritt att göra vad som helst med dem. Här är det önskvärt att förtydliga att det räcker med att en exploatering sker i närheten av en fornlämning för att berörd myndighet ska kontaktas, och dessutom förtydliga att myndigheten i fråga är Länsstyrelsen i Västerbottens län. Lämpligare text är: Fornlämningar och möjliga fornlämningsmiljöer, inklusive övriga kulturhistoriska lämningar, ska beaktas tidigt i fysisk planering och vid exploatering. Om lämning eller dess närområde berörs ska åtgärder anpassas så att skador undviks, i dialog med Länsstyrelsen i Västerbotten (som är berörd myndighet).

Bebyggelse

I kapitlet Kulturmiljö (sida 8–9) framgår bland annat vad det innebär att äga ett särskilt värdefullt hus. Grammatiken i det stycket bör uppdateras för att inte förvirra läsaren om vad som gäller. Utöver det rekommenderas att lyfta vikten och betydelsen av sammanhållna kulturmiljöer och bebyggelseområden i avsnittet. Att det definieras i inventeringar och kulturmiljöunderlag som görs. Liksom att samråd i tidigt skede görs med kulturmiljökompetens för bevarande och hållbar utveckling av dessa områden. Vi frågar oss också om det får stå att det är Skellefteå museum som är kontaktperson, här bör det stå Byggnadsantikvarie/Bebyggelseantikvarie.

I avsnittet lyfts också de olika kulturmiljöunderlagen att ta hänsyn till. Vi vill poängtera att det ska framgå att det ska arbetas för att Kulturmiljöprogrammet ska uppdateras, dels sett till dess ålder och att det inte är antaget i nämnden. Vi frågar oss även om bebyggelseinventeringarna som finns främst från 1970–1980-talet som i vissa fall är enda källan bör nämnas här. Vi är medvetna om att all information inte stämmer, att vissa objekt där är strukna, men att byggnadsbeskrivningarna är bra. Dessa inventeringar bör också digitaliseras för att informationen ska bli mer tillgänglig. (sida 8)

På sida 9 nämns Riksintressen för kulturmiljövård. I texten nämns att översyn av riksintressena är på gång, stämmer det? Är inte den avslutad omkring 2018?

För riktlinjer för kulturmiljöer (punkt 2, sida 9) bör vikten att ha samråd med kulturmiljökompetens i tidigt skede klargöras för att lyckas bevara, underhålla och aktivera kulturvärden. Att ha respekt till de olika tidslagren och kräva kulturmiljöutredningar inför exploateringar för minsta möjliga åverkan på kulturvärden.

Punkt 3 för Riktlinjer för kulturmiljö, här hoppas ett steg över i varsamhetstrappan, att först utreda möjligheter med underhåll av befintligt, sedan utreda möjligheten för flytt av byggnader, därefter återbruk. Det är väldigt viktigt för minsta möjliga åverkan på kulturvärden, miljön och människan att innan återbruk, möjliggöra bevarande av hela byggnaden om än på en ny plats.

KOMMENTARER (MKB)

Kulturmiljö

Se över det återkommande uttrycket ”kulturhistoriska värden”. När det gäller byggnader och bebyggelse är det ett vanligt uttryck att använda. Men i det fall som rör det av människan påverkade landskapet, inkl. fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar är begreppet kulturmiljövärden mer lämpligt.

Arkeologi

I miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) så behandlas kulturmiljö och fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar. Det är bra att fornlämningar och övriga kulturlämningar berörs och beskrivs, men MKB bygger på Våra kulturmiljöer – Kulturmiljöprogram för Skellefteå kommun - Våra kulturmiljöer (2006). Museet anser att underlaget utdaterat. Då det ur ett arkeologiskt perspektiv inte innehåller nuvarande kunskapsläget. Om Våra kulturmiljöer – Kulturmiljöprogram för Skellefteå kommun - Våra kulturmiljöer på något sätt ska kunna användas som underlag i planering eller beslut måste nytt underlag tas fram.

På sid 29 skrivs: ”Fornlämningar och möjliga fornlämningsmiljöer ska beaktas tidigt i fysisk planering och vid exploatering. Om fornlämning berörs ska åtgärder anpassas så att skador undviks, i dialog med berörd myndighet.” Vi föreslår: Fornlämningar och möjliga fornlämningsmiljöer, inklusive övriga kulturhistoriska lämningar, ska beaktas tidigt i fysisk planering och vid exploatering. Om lämning eller dess närområde berörs ska åtgärder anpassas så att skador undviks, i dialog med Länsstyrelsen i Västerbotten (som är berörd myndighet).

Bebyggelse

På sida 29 beskrivs planförslagets ställningstagande, riktlinjer och åtgärdsförslag. Punkt 3 beskriver att om kulturhistoriska värden, byggnader och miljöer inte kan bevaras bör rivning ske med återbruk för att viktiga detaljer kan leva vidare. Att rivning av kulturmiljö ska särskilt motiveras. Vilket är bra att det står med. Frågan är om steget om flytt av byggnader glöms här och också ska nämnas. Återbruk associeras ofta med byggnadsdelar och inte hela hus som rör återanvändning på annan plats.

BILAGOR

Trappan illustrerar en tankemodell för varsam ombyggnad och resurshushållning som man som fastighetsägare eller beslutsfattare kan använda inför ett byggprojekt. Den är inspirerad av Trafikverkets och Boverkets fyrstegsprinciper för resurshushållning.

Steg 1. Tänk till! Vilka värden och kvaliteter finns i byggnaden? Vilka behov ska förändringen av byggnaden tillgodose? Behövs en förändring? Om ja, gå vidare till steg 2.

Steg 2. Använd befintligt. Utgå från analysen i steg 1. Kan vi åstadkomma den önskade förändringen och samtidigt bevara och använda de värden och kvaliteter som identifierats? Behöver något också anpassas? Om ja, gå vidare till steg 3.

Steg 3. Anpassa befintligt. Kan behoven mötas genom att anpassa det befintliga till exempel genom att ändra och komplettera? Om det inte räcker, gå vidare till nästa steg.

Steg 4. Lägg till nytt. Endast som ett sista steg läggs det till nytt. Nya tillägg behöver anpassas till det befintliga och göras med material som går att underhålla. Återbruka gärna sådant material som redan finns.

9

Källa: Varsamhetstrappa. Kulturmiljö och byggnadsvård, det angår dig, Byggnadsvårdsåret 50år (RAÄ)

Kommentar: Tack för synpunkterna. Kommunens kommentarer redovisas nedan.

Del 1: Planförslag

Synpunkterna avseende begreppsanvändning och tydlighet har beaktats. Förtydliganden har gjorts av vissa begrepp och formuleringar för att öka läsbarheten och förståelsen av planens intentioner. Begrepp kopplade till kulturmiljö har setts över för att säkerställa en mer konsekvent användning. Avsnitt som berör kulturmiljöer och besöksnäring har kompletterats med ytterligare exempel. Inspel avseende varsamhetsprinciper och kulturmiljöarbete noteras och kan utgöra underlag i fortsatt planering och förvaltning.

Del 2: Hänsyn

Kulturmiljöavsnittet har setts över och kompletterats på flera punkter inför granskningsskedet. Beskrivningar, ställningstaganden och riktlinjer har förtydligats avseende kulturmiljövärden, fornlämningar, andra kulturhistoriska lämningar och samiska kulturlämningar. Texten har även uppdaterats för att bättre spegla aktuellt kunskapsläge och tydliggöra förekomsten av olika typer av kulturhistoriska lämningar i kommunen. Vidare har skrivningar om kulturmiljöunderlag, inklusive *Våra kulturmiljöer – Kulturmiljöprogram för Skellefteå kommun*,

utvecklats, liksom beskrivningar av kulturmiljökompetensens roll i planering och prövning. Riktlinjerna har också reviderats för att tydligare beskriva hänsyn till kulturmiljövärden vid planering, exploatering och förändring av bebyggelse, bland annat genom förtydliganden kring varsamhetstrappan, kulturmiljöunderlag och dialog med berörda myndigheter.

MKB

Kulturmiljö

Begreppsanvändningen har setts över och förtydligats där det bedömts nödvändigt för att bättre spegla skillnaden mellan kulturhistoriska värden och kulturmiljövärden.

Arkeologi

MKB har kompletterats och förtydligats avseende fornlämningar och andra kulturhistoriska lämningar. Beskrivningen har utvecklats för att bättre spegla aktuellt kunskapsläge, och riktlinjen har reviderats så att även övriga kulturhistoriska lämningar omfattas samt att hänsyn ska tas till lämningars närområde i dialog med berörd myndighet. Vidare har skrivningar om kommunens kulturmiljöunderlag utvecklats, inklusive behovet av att hålla underlagen aktuella över tid.

Bebyggelse

MKB har reviderats i enlighet med de uppdaterade riktlinjerna i planförslaget. Beskrivningen har förtydligats för att bättre spegla principerna i varsamhetstrappan och olika möjligheter att bevara kulturhistoriskt värdefulla byggnader och miljöer.

Yttrande från: Skellefteå kraft			Löpnummer: 54
AO Mark & skog: Skellefteå Krafts befintliga energiförsörjning i form av bland annat vattenkraften längs Skellefteå älven med tillhörande mark och närområden hyser goda förutsättningar för elintensiv industrietablering på längre sikt. Energikrävande verksamheter har sannolikt goda förutsättningar för etablering i dessa områden sett till hur energiförsörjningen och tillgången till nätutbyggnad ser ut idag och kommer se ut i framtiden. Vi förutsätter att även ifall det i handlingarna, som tex ”Mark- och vattenanvändning” samt ”utvecklingsinriktningskartan”, inte specifikt ritats ut områden för industri så är inte det ett problem i framtiden för eventuell etablering av elintensiv industri eller elnätsutbyggnad när det i ovan nämnda handlingarna inte anges specifikt utan bara markerats som ”Landsbygder” samt ”Värdefulla gröna och blå samband/områden”.			
Kommentar: Tack för synpunkten. Mark- och vattenanvändningskartan redovisar kommunens övergripande inriktning och utesluter inte att prövning av elintensiv industri eller elnätsutbyggnad kan bli aktuell inom områden som redovisas som landsbygder. Sådana etableringar behöver prövas i efterföljande planering utifrån platsens förutsättningar, påverkan på andra intressen och behov av infrastruktur.			

Yttrande från: Kulturnämnden			Löpnummer: 57

Kulturnämnden har följande synpunkter på planförslaget:

- Under inriktningen En sammanhållen och tillgänglig kommun, sidan 8, här bör kultur och fritidens viktighet i tätort och byar framgå.
- Under rubriken Offentliga miljöer och mötesplatser, sidan 16, bör fritidsgårdar läggas till i beskrivningen om vad som definieras som mötesplats.
- Under rubriken Bibliotek, sidan 37, första stycket bör kompletteras med (se fet stil) ”Biblioteken fungerar som viktiga nav för kunskap, kultur, delaktighet och demokrati.”
- Under rubriken Bibliotek, sidan 37, här ska även Biblioteksbussen stå med då denna ingår i närbiblioteksutbudet.
- I sammanställningen av Riktlinjer för Kultur, sidan 37, önskar vi ett förtydligande på vad som avses kring sista punkten ”Samarbete mellan kultur, utbildning och turism … ”

Kommentar:

Tack för synpunkterna. Fritidsgårdar har lagts till i beskrivningen av offentliga mötesplatser. Avsnittet om bibliotek har kompletterats med att biblioteken fungerar som viktiga nav för kunskap, kultur, delaktighet och demokrati samt att biblioteksbussen ingår i närbiblioteksutbudet. Riktlinjen om samarbete mellan kultur, utbildning och turism har också förtydligats och lyder nu: *"Kultur, utbildning och turism ska gemensamt stärka platsens attraktionskraft."*

När det gäller synpunkten om att lyfta kultur och fritid under inriktningen En sammanhållen och tillgänglig kommun bedömer kommunen att dessa frågor hanteras mer ändamålsenligt i planens temaområde Kultur, fritid, hälsa & samhällsservice.

Yttrande från: Fritidsnämnden			Löpnummer: 59

Fritidsnämnden har följande synpunkter på planförslaget:

- Under inriktningen En sammanhållen och tillgänglig kommun, sidan 8, här bör kultur och fritidens viktighet i tätort och byar framgå.
- Den *vita* infrastrukturen saknas i dokumentet.
- Sammanfattningen av Riktlinjer för lokal tillgång till grönområden, sidan 30, bör kompletteras med en punkt kopplat till rörelse. Förslag till text: Den gröna infrastrukturen ska planeras och utformas så att den stimulerar vardagsrörelse och rörelseglädje genom hela livet, genom trygga, tillgängliga och sammanhängande gång-, cykel- och vistelsestråk i gröna miljöer som inbjuder till lek, spontanidrott, rekreation och återhämtning nära bostäder, skolor, arbetsplatser och mötesplatser.
- I sammanställningen av Riktlinjer för hälsa och levnadsvillkor, sidan 36, bör punkten kring barnperspektivet kompletteras enligt följande (se fet stil) ”Miljöer där barn **och unga** vistas ska vara **trygga**, säkra, inspirerande och … ”

- Under rubriken Fritid, sidan 37, stycket med texten ”Streaming och sociala medier har ersatt fysisk aktivitet som den vanligaste sysselsättningen …” Är detta vidimerat? Om inte så bör ordet ersatt ändras till annat eller att hela meningen skrivs om.
- I sammanställningen av Riktlinjer för Fritid, sidan 38, bör sista punkten ändras till (se fet stil): ”Vid utveckling av nya anläggningar eller områden ska samutnyttjande prioriteras – till exempel mellan **kommunala verksamheter, föreningsliv och civilsamhälle**”
- Under rubriken Förklaring och begrepp, sidan 52, bör de namnsatta områdena under friluftsliv och rekreation strykas då det finns fler än tre områden som är viktiga att värna och att man med detta även bör peka ut även de friluftsområden som finns i tätorten på mark och vattenanvändningskartan. ”Friluftsliv och rekreation Större rekreations- och friluftsområden i kommunen som är viktiga att värna. ~~Kalvträsk-Vitbergen, Lövångerskusten och Byskeälven är utpekade i mark- och vattenanvändningskartan.”~~
- Generellt saknas inslag i planen om hur man skapar jämställdhet, inte bara kring mobilitet.

Kommentar:

Tack för synpunkterna. Planförslaget har kompletterats med skrivningar om den vita infrastrukturen och dess betydelse för friluftsliv och rekreation vintertid. Planen har även justerats genom förtydligade texter och riktlinjer om fysisk aktivitet och rörelse i vardagen, barn och ungas livsmiljöer, fritid samt samutnyttjande av anläggningar mellan kommunala verksamheter, föreningsliv och civilsamhälle.

När det gäller synpunkten om att lyfta kultur och fritid under inriktningen En sammanhållen och tillgänglig kommun bedömer kommunen att dessa frågor hanteras mer ändamålsenligt i planens temaområde Kultur, fritid, hälsa & samhällsservice.

Kommunen bedömer att de tre utpekade frilufts- och rekreationsområdena bör kvarstå i mark- och vattenanvändningskartan, eftersom de utgör kommunövergripande områden av särskild betydelse. Syftet med redovisningen är att på en översiktlig nivå lyfta fram större sammanhängande områden med betydelse för naturvård och friluftsliv. Utpekandet innebär inte att andra områden med natur-, rekreations- eller friluftsvärden bedöms som mindre viktiga. Kommunen bedömer att den valda redovisningen är lämplig utifrån översiktsplanens syfte och detaljeringsgrad.

Jämställdhetsperspektivet har också setts över och stärkts i planförslaget genom förtydliganden i flera avsnitt där det bedömts relevant.

Yttrande från: Piteå kommun			Löpnummer: 62

Piteå kommun har tagit del av Samråd - Översiktsplan 2045 Skellefteå kommun och väljer att inte lämna något yttrande.

Vi skulle däremot vilja påpeka att det på kartan sid 10 i Samrådsförslag Översiktsplan 2045, Del 1. Planförslag, Skellefteå kommun, ser ut som att Norrbotniabanan kommer att gå mot Bergsviken vilket inte stämmer.

Kommentar:

Tack för synpunkten och för uppmärksammandet. Utvecklingsinriktningskartan har justerats så att Norrbotniabanans sträckning redovisas i korrekt riktning.

Yttrande från: Bygg- och miljönämnden			Löpnummer: 64

Nedan redovisas synpunkter rörande samrådsförslaget till ny översiktsplan för Skellefteå, från enheterna plan och bygg inom avdelningen fysisk planering samt från enheten natur/miljö inom avdelningen miljö och hälsa.

Plan

Del 1, planförslaget, är omfattande och behandlar inledningsvis fyra huvudsakliga inriktningar. Därefter redovisas under rubriken Temaområden sju olika tematiska områden som utgör fördjupningar av olika sakområden. För några av temaområdena redogörs för hur de bidrar till ett par av inriktningarna, men kopplingarna mellan inriktningarna och temaområdena kunde göras tydligare. Det skulle underlätta läsningen om det redan i inledningen tydliggörs hur inriktningarna och temaområdena förhåller sig till varandra, exempelvis genom en översiktlig matris eller principskiss som visar vilka temaområden som huvudsakligen bidrar till respektive inriktning.

Mark- och vattenanvändningen är planens mest centrala ställningstagande och används ofta fristående, både i dialog med exploatörer och som underlag i tidiga bedömningar. I sin nuvarande form är kartan dock mycket detaljerad i förhållande till rapportformatet, vilket försämrar överskådlighet och läsbarhet. En tydligare hänvisning till en digital version kan göras och det bör övervägas att redovisa en mer förenklad översiktskarta, eller bifoga karta i större format, i handlingen.

De riktlinjer för planering, som finns för varje temaområde, är i huvudsak väl avvägda och ligger i nivå med den styrning man kan förvänta sig i en översiktsplan. Samtidigt varierar de i karaktär, från relativt konkreta och direkt tillämpbara i detaljplanering till mer övergripande och strategiska principer som främst blir vägledande på FÖP-nivå. Det kan övervägas om antalet riktlinjer kan reduceras, genom att de mest generella och visionära principerna i större utsträckning integreras i de beskrivande löptexterna. Det skulle kunna tydliggöra vad som är avsett att fungera som faktiskt beslutsstöd i efterföljande planering, respektive vad som är vägledande målbild.

Förhandsbesked är viktig process som skulle kunna läggas till diagrammet som tagits från Boverket. Vissa riktlinjer om förhandsbesked skulle också kunna nämnas tydligare i kapitlet Temaområden. En tanke är att förhandsbeskedprocessen och dess riktlinjer skulle kunna utvecklas vidare i underkapitlet om Bebyggelsestruktur. En tydlig plan om förhandsbesked skulle kunna tas fram med en kartläggning över områden i kommunen där förhandsbesked kan prioriteras och där det också kan ingå andra perspektiv och markanvändningar som påverkar förhandsbesked såsom jordbruksmark, strandskydd, naturvärden, LIS-områden. I flera av de andra temaområdena finns det riktlinjer som också skulle kunna ingå i ett vägledande underlag för förhandsbesked.

Del två är mindre visionär än del 1, och gör i stället mer tydliga ställningstaganden kring de ämnesområden som hänsynsdelen berör. Det finns en tydlig koppling till miljöbalken och plan- och bygglagen. Ur perspektivet detaljplanering bedöms hänsynsdelen var ett användbart stöd. Hänsynsdelen tydliggör att det finns ett utredningsbehov när det föreligger risker för människors hälsa och miljö och att utredningar i dessa situationer ska göras. Hänsynsdelen redogör också för varför vissa markanvändningsalternativ väljs eller väljs bort, varför avstånd mellan olika markanvändningar kan behövas och varför vissa marker inte kan exploateras. Att riktlinjer för fortsatt planering finns uppdelade i två olika dokument är dock något som försvårar användningen av översiktsplanen.

På del 3, miljökonsekvensbeskrivning, har planenheten inga synpunkter.

Bygglov

Vad gäller jordbruksmark säger översiktsplanen att prövning av markens brukningsvärde ska göras. Bygglov anser att det vore värdefullt att kunna nyansera begränsningar av byggandet på jordbruksmark, exempelvis att kunna skilja på brukningsvärd och brukningsbar mark. Det vore önskvärt att det togs fram en översiktlig klassning av kommunens jordbruksmark som underlag för en sådan prövning.

Natur/miljö

Grönstruktur

Enligt PBL och Boverkets rekommendationer är bebyggelse, trafik och grönstruktur tre bärande strukturerna i den fysiska planeringen. Dessa utgör viktig styrning i översiktsplaner när olika intressen ska vägas samman. Kommunen har stort fokus på program och planer för bebyggelse och trafik men detta saknas styrning för grönstrukturen. Samhället står inför stora utmaningar där ojämlik hälsa, klimatförändringar, beredskap och utarmningen av den biologiska mångfalden är några av dom. Grönstrukturen är mångfunktionella och har stor möjlighet att hantera flera av dessa utmaningar.

Det finns idag mycket kunskapsunderlag om det gröna men det saknas en nivå där kommunen beskriver och planerar grönstrukturen utifrån ett helhetsperspektiv med samlade ställningstaganden och riktlinjer. Värdet och funktionen av grönstrukturen är därför inte lika brett förankrad eller prioriterat som andra infrastrukturfrågor, vilket gör det svårt att uppnå kommunens långtgående mål om ett robust och hållbart samhälle. Idag är det olika instanser inom kommunen som tar beslut om grönstrukturen, vilket har långtgående effekter på den biologisk mångfalden och de ekosystemtjänster som vi är beroende av för att uppnå fastställda mål. Det finns därmed ett behov av styrning för att kunna fatta välavvägda beslut i både planering, exploatering och skötselsituationer. Genom grönplanering kan kommunen synliggöra och utveckla grönstrukturens värden och potential. Frågan om grönstrukturplanering bör antingen inkorporeras i översiktsplanen eller i en egen grönplan.

Lägg till riktlinje om att naturvärdesinventering ska göras när ett område ska detaljplaneras, för att säkerställa värdefulla naturmiljöer vilket minskar den negativa påverkan på biologisk mångfald.

Biologisk mångfald – cirkulär och robust kommun

Biologisk mångfald och de ekosystemtjänster det ger oss är själva grunden för att lyckas med en cirkulär och robust kommun och därmed en viktig förutsättning för beredskap. Det behövs

ett utvecklat resonemang om den roll som den biologiska mångfalden har för inriktning 3. En cirkulär och robust kommun.

Masshantering

Cirkulär masshantering innebär en ökad risk för spridning av invasiva arter och därmed en negativ påverkan på naturmiljöer och den biologiska mångfalden. Det behöver i texten redogöras för detta, precis som det finns en redogörelse om föroreningar. Det behövs även en riktlinje kring detta för att synliggöra problematiken tex, Cirkulär masshantering ska tillämpas endast om det kan ske utan risk för spridning av invasiva arter och negativ påverkan på naturmiljöer och biologisk mångfald.

Sura sulfatjordar

Nuvarande utformning på riktlinjer för sura sulfatjordar kommer att leda till MKN inte kan uppnås eftersom status kommer att påverkas negativ i berörda sjöar, vattendrag och hav. Detta eftersom en sänkning av grundvattennivån i sura sulfatjordar leder till ett läckage av metaller som kommer rinna ut i närliggande sjöar, vattendrag och hav och försämra status och därmed möjligheten att uppnå MKN: Förslag på riktlinje, Exploatering i områden med sura sulfatjordar får inte leda till att grundvattennivån sänks så att de sura sulfatjordar syresätts.

Dagvatten

Om dagvattnet inte hanteras korrekt och renas kommer det leda till försämrad ekologisk och kemisk status och MKN kommer inte att kunna uppnås för berörda sjöar, vattendrag och hav. Det behöver förtydligas att dagvatten och skyfall inte bara behöver fördröjas för att avlasta ledningsnätet utan att en stor del av funktionen är att rena vattnet från miljögifter innan dessa når sjöar, vattendrag och hav. Det bör läggas till riktlinjer om dagvatten, Dagvatten får inte ledas direkt ut i vattendrag, sjöar och hav samt Dagvattenutredning ska göras vid framtagandet av detaljplaner.

Utvecklingskartan

De ekologiska värdetrakterna är utredda av Länsstyrelsen i Västerbotten och dessa bör visas i kartan i sin helhet, så att det är tydligt om de även fortsätter utanför kommungränsen. Länsstyrelsen i Norrbotten har inte publicerat några officiella ekologiska värdetrakter så längs den norra kommungränsen blir det svårare visa hur/om de värdefulla ekologiska sambanden fortsätter.

Mark- och vattenanvändningskartan

I mark- och vattenanvändningskartan finns idag bara vissa riksintressen för friluftsliv och vissa riksintressen för naturvård utpekade. Det sänder ett budskap att det är dessa riksintressen av naturvård och friluftsliv som kommunen tar ställning för. I stället för att peka ut specifika områden som kan leda till både stor belastning på dessa miljöer samt att andra områden med värden för friluftsliv, rekreation och naturvärden blir exkluderade, borde vi visa alla riksintressen för friluftsliv och naturvård eftersom de är faktiska värden som behöver synas så att de kan beaktas. Alternativt kan det vara tillräckligt att de framgår i hänsynsdelen, där värdena beskrivs.

Kommentar:

Tack för synpunkterna. Kommunens kommentarer redovisas nedan.

Besvarande av Plans synpunkter

Riktlinjer

Riktlinjernas omfattning och utformning har setts över inför granskningsskedet. I detta arbete har vissa mer övergripande och vägledande ställningstaganden integrerats i planens löptexter, samtidigt som vissa riktlinjer har förtydligats eller kortats ned för att öka läsbarheten och tydliggöra deras funktion som stöd i efterföljande planering. Bedömningen är samtidigt att riktlinjerna behöver ha varierande detaljeringsgrad beroende på temaområde och frågeställning.

Förhandsbesked

Diagrammet har kompletterats till att även nämna förhandsbesked. Översiktsplanens riktlinjer är avsedda att vara vägledande vid efterföljande planering och prövning, inklusive vid hantering av förhandsbesked. Riktlinjerna i både del 1: Planförslag och del 2 Hänsyn utgör tillsammans ett stöd för bedömningar av mark- och vattenanvändning. Synpunkterna om ett mer utvecklat vägledande underlag för förhandsbesked noteras för framtida arbete.

Läsbarhet

För att underlätta läsbarheten och sökbarheten har Del 1: Planförslag och Del 2: Hänsyn slagits samman till samma dokument. Även ett förtydligande om hur inriktningarna och temaområdena hänger ihop har försökts illustreras.

Besvarande av Bygglovs synpunkter

Som stöd för planering och prövning har ett PM tagits fram som beskriver hur jordbruksmarkens värden och förutsättningar ska beaktas och bedömas på olika planeringsnivåer. Synpunkten om ytterligare underlag för bedömning av jordbruksmark noteras.

Besvarande av Natur/Miljös synpunkter

Grönstruktur

Kommunen delar bedömningen att grönstruktur, biologisk mångfald och ekosystemtjänster är viktiga förutsättningar för ett robust och hållbart samhälle. Planförslaget har därför utvecklats inför granskningen. Avsnitten om ekosystemtjänster har kompletterats med en skrivning om biologisk mångfaldens betydelse för klimatanpassning, beredskap och kommunens långsiktiga motståndskraft, och att ekosystemtjänster behöver kartläggas, analyseras och värderas tidigt i planerings- och genomförandeprocessen.

Även riktlinjerna har utvecklats och förtydligats, bland annat genom att lyfta behovet av att analysera grönstrukturens värden och samband i fördjupade översiktsplaner samt att ekologiska samband, naturvärden och vattenhantering ska analyseras tidigt vid planering av nya områden.

Planen har även kompletterats med skrivningar om att ytterligare planeringsunderlag, exempelvis naturvärdesinventeringar eller andra utredningar, kan behöva tas fram inför exploatering av nya områden.

Kommunen bedömer samtidigt att den kommunövergripande översiktsplanens mark- och vattenanvändningskarta ska redovisa övergripande markanvändning. Mer detaljerad redovisning av grönstrukturens värden och samband bedöms därför lämpligare att hantera i fördjupade översiktsplaner och andra planeringsunderlag.

Biologisk mångfald

Inriktningen En cirkulär och robust kommun har förtydligats och beskriver nu tydligare hur gröna och naturbaserade lösningar, tillsammans med ett hållbart nyttjande av biologiska resurser, bidrar till bättre förmåga att hantera klimatförändringar och bidrar till robusthet och beredskap.

Masshantering

Planhandlingarna har kompletterats med ett förtydligande om att spridning av invasiva arter behöver beaktas vid hantering och förflyttning av massor. Frågan omfattas även av riktlinjen att hantering av förorenade massor och massor med risk för spridning av invasiva arter ska ske säkert och resurseffektivt.

Sura sulfatjordar

Riktlinjen har förtydligats så att risken för syresättning av sulfidjord och sur sulfatjord samt påverkan på vattenkvalitet ska beaktas vid exploatering och andra markåtgärder. Syftet är att säkerställa att åtgärder inte leder till ytterligare försämring av vattenkvaliteten.

Dagvatten

Planhandlingarna har kompletterats och förtydligats avseende dagvattenhantering och påverkan på yt- och grundvatten. Riktlinjerna betonar att dagvatten ska hanteras så att föroreningsbelastning och flödespåverkan på recipienter begränsas, att åtgärder för rening och fördröjning ska eftersträvas samt att påverkan på vattenförekomster ska bedömas i ett avrinningsområdesperspektiv. Synpunkten bedöms därmed delvis beaktad genom förtydliganden i planens riktlinjer och ställningstaganden.

Utvecklingskartan

Planhandlingarna har kompletterats med en beskrivning av de ekologiska värdetrakternas geografiska sammanhang och att ekologiska samband kan fortsätta över kommungränserna. Kommunen bedömer att detta förtydligande i text, tillsammans med kartredovisningen, ger tillräcklig vägledning på översiktsplanens nivå.

Mark- och vattenanvändningskartan
Syftet med redovisningen är att på en översiktlig nivå lyfta fram större sammanhängande områden med betydelse för naturvård och friluftsliv. Utpekandet innebär inte att andra områden med natur-, rekreations- eller friluftsvärden bedöms som mindre viktiga. Kommunen bedömer att den valda redovisningen är lämplig utifrån översiktsplanens syfte och detaljeringsgrad.

Företag

Yttrande från: Nordion Energi			Löpnummer: 42

Inledning

Nordion Energi tackar för möjligheten att lämna synpunkter på samrådshandlingen för Översiktsplanen (ÖP) för Skellefteå kommun 2045. Yttrandet fokuserar på planerad vätgasinfrastruktur och hur ÖP kan skapa goda och långsiktigt hållbara förutsättningar för denna strategiskt viktiga investering.

Nordic Hydrogen Route

Nordic Hydrogen Route (NHR) är ett samarbete mellan Nordion Energi och Gasgrid Finland för utbyggnad av markförlagd vätgasinfrastruktur i norra Sverige och Finland. Industrisatsningarna i norra Sverige kommer kraftigt att öka efterfrågan på energi. För att möta behoven krävs stora mängder vätgas, men i dag saknas infrastrukturen för vätgastransmission och distribution. Nordic Hydrogen Route påskyndar omställningen i både Sverige och Finland, skapar förutsättningar för nya investeringar och ökar tillgången på fossilfri och konkurrenskraftig energi.Nätverket planeras att bli cirka 1000 km långt från Örnsköldsvik till Vasa på den finska sidan. Längs sträckan finns planer på produktion av vätgas, liksom planerade satsningar på exempelvis fossilfritt järn och stål, e-bränslen eller ammoniak, där vätgasen används i processerna.

Projektet i dess helhet klassas som energiinfrastrukturprojekt av gemensamt europeiskt intresse, s.k. PCI-projekt, vilket bl.a. innebär att projektet kan erhålla finansiellt stöd, men även att förenkling och samordning av tillståndsprocesser mellan länderna ska ske.

Anslutning mellan Skellefteå och Nordic Hydrogen Route

I Skellefteå planeras det för flera industriella etableringar där vätgas utgör en viktig insatsvara. I en del industriprojekt kommer vätgasen produceras på plats medan i andra förväntas vätgasen komma via transmissionsnätet. Genom att lyfta möjligheterna till att bygga ny vätgasinfrastruktur till olika industrietableringar inom kommunen så bedömer vi att förutsättningarna blir mer gynnsamma för nya industrier som vill etablera sig i kommunen.

Delar i planförslaget som behandlar vätgas och energiförsörjning

Planförslaget (Del 1) beskriver vätgas som en del av kommunens energisystem och industriella omställning.

Green Flight Academy: Syftar till att påskynda utvecklingen av elektrifierad och **vätgasbaserad** luftfart. Målet är att inom några år kunna bedriva inrikesflyg helt utan koldioxidutsläpp.
Näringsliv & kompetensförsörjning: Skellefteå satsar inom framtidsområden som batteriproduktion, **vätgas**, hållbart flygbränsle och drönarteknik.

Tekniska försörjningssystem & cirkularitet: Laddinfrastrukturen byggs ut i kommunen, både för personbilar och tunga fordon. Biogas används idag inom kollektivtrafiken och kommunens fordon. **Vätgas** utvecklas genom pilotanläggningar och samarbeten och kan på sikt bli en viktig del av energisystemet och omställningen i kommunen.
Reservkraft och energilagring För att långsiktigt kunna ta tillvara el från förnybara energikällor

behövs energilagring, exempelvis i form av batterilagring, **vätgasproduktion** eller annan teknik. Energilagring kan också bidra till ett mer robust energisystem genom att jämna ut variationer och ge stöd vid störningar. Genom att **tidigt överväga lokalisering** och förutsättningar för energilagring i översiktsplanering och tillståndsprocesser stärks möjligheterna till en stabil och effektiv energiförsörjning över tid.

➔ Den samlade bilden visar tydligt att vätgas kommer utgöra en betydande del av den regionala energiinfrastrukturen.

Nordion Energis synpunkter och förslag

På sidan 45 i planförslaget står det: ”Kommunen ser ett behov av **tidig dialog vid val av lokalisering av ledningar** så att den mest lämpade marken tas i anspråk utifrån avvägningar mellan olika intressen.”

I miljökonsekvensbeskrivningen för översiktsplanen (sid 11) står det däremot: ”Projektet med en ny vätgasledning befinner sig tidigt i planeringsprocessen och kommunen har därför valt att inte peka ut den i översiktsplanens markanvändningskarta.”

Vätgas lyfts i planförslaget med betydelse för både industri, transporter och energilagring och därför anser Nordion Energi att vätgasinfrastruktur också skall ingå i planens markanvändningskarta. Nordion Energi ser gärna en fortsatt dialog med kommunen för att tillsammans utreda möjliga lokaliseringar av energikorridorer där vätgasledning ingår.

1. **Behov av tidigt utpekande av strategiska ledningskorridorer**

   Eftersom NHR planerar en större sammanhängande vätgasledning längs Bottenvikskusten, där Skellefteå uttryckligen pekas ut som möjlig nod i den fördjupade översiktsplanen för Skelleftedalen (FÖP)1 så föreslår vi att man i ÖP:

   - säkerställer korridorer eller principer för lokalisering för vätgasinfrastruktur.
   - möjliggör anslutning mellan NHR i väster genom Skelleftedalen till Näsudden i Skelleftehamn.

2. **Behov av fördjupade analyser**

   För att minska risker och konflikter föreslås att kommunen genomför:

   - Lokaliseringsutredning för vätgasinfrastruktur
   - Samlad kumulativ konsekvensbedömning för energi- och industristråk
   - Risk- och säkerhetsanalys för vätgasledningar, integrerat med annan farligt-gods-infrastruktur.

3. **Samverkan med näringsliv och myndigheter**

   I den fördjupade översiktsplanen (Skelleftedalen 2040) beskrivs tydligt att kommunen vill vara en nod i den gröna omställningen genom nära samarbete mellan industri, akademi och samhälle. Nordion Energi ser detta som en central framgångsfaktor och föreslår:

   - formaliserat samverkansforum för energiinfrastruktur
   - kontinuerlig dialog kring stråkanalyser och lokalisering
   - gemensam planering kopplat till NHR och EU-finansiering

Sammanfattning

Nordion Energi välkomnar kommunens tydliga inriktning mot grön omställning där vätgas kommer vara en central del. Nordion Energi föreslår att kommunen i ÖP utpekar strategiska ledningskorridorer för vätgas och säkerställer samverkan med Nordic Hydrogen Route. Nordion Energi står till förfogande för fortsatt dialog och tekniskt underlag som stöd i kommunens fortsatta planering.

Kommentar:

Tack för synpunkterna. Kommunen delar bedömningen att vätgas kan få en viktig roll i den framtida energiomställningen och att en väl fungerande energiinfrastruktur är en viktig förutsättning för näringslivets utveckling och ett robust energisystem.

Kommunen bedömer dock att projektet Nordic Hydrogen Route fortfarande befinner sig i ett tidigt planeringsskede. Det finns därför inte tillräckligt underlag för att peka ut en strategisk ledningskorridor eller redovisa vätgasledningen i översiktsplanens mark- och vattenanvändningskarta. Översiktsplanen beskriver istället den övergripande inriktningen och vikten av tidig dialog vid lokalisering av ny energiinfrastruktur.

Kommunen ser positivt på fortsatt dialog med Nordion Energi och andra berörda aktörer i den fortsatta planeringen. Behov av lokaliseringsutredningar, riskbedömningar och andra underlag kommer att hanteras inom kommande planerings- och tillståndsprocesser i takt med att projektet utvecklas och förutsättningarna blir mer konkreta.